

NIINIPUU

Huhtikuu 2025 | 31. vuosikerta | n:o 32 | Jakelu: 13 565 | www.niinipuu.fi

HISTORIAA: KANTAISÄN JALANJÄLJILLÄ s. 18-19

TAPAHTUMAT s. 34

Me tunnemme Suomen kolkat – ja tiedämme, mitä autovakuutukseltasi tarvitset.

Anna kotikultimesi lähitapiolalaisen räätälöidä juuri sinun autollesi paras vakuutus.
lahitapiola.fi/auto

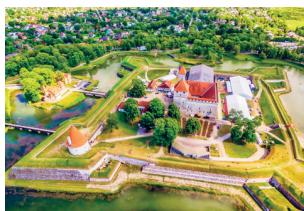

LÄHITAPIOLA

Nordic Gloves
we protect hands with care

www.nordicgloves.fi

3884

LÄNSI-VIRON JA SAARENMAAN KAUNIIT KARTANOT

Koe kartanohistoriaa ja kesäisiä, merellisiäkin maisemia: Laitsen linna, Otin, Tollusten, Pilgusen ja Loonan kartanot sekä tunnelmallinen Kuressaaren kaupunki, Muhun saari, Pädasten kartano ja Koguvan kylä. Paljon mielenkiintoisia elämyksiä! Hintaan sisältyy myös 4 lounasta.

3.-6.6. • alk. 515,- / 26.-29.8. • alk. 530,-

TEEMAMATKOJA

Wien ja filharmonikot 12.-15.6. • alk. 1235,- / 2.-5.9. • alk. 1395,-

Saarenmaan puutarhoja ja pioniuurmia

26.-29.6. * 30.6.-3.7. • alk. 545,-

Laulu- ja tanssijuhlat Tallinnassa 4.-6.7. • alk. 345,- / 5.-7.7. • alk. 320,-

Saarenmaan oopperapäivät 24.-27.7. • alk. 795,-

Vilna ja Trakain linna 29.-31.8. • alk. 640,-

Patikointia ja maisemia Etelä-Virossa 5.-9.9. • alk. 610,-

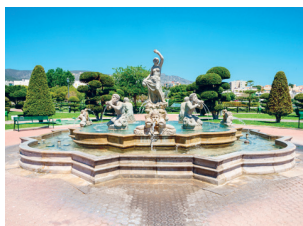
Kuplivan Proseccon Italia 24.-27.9. • alk. 1745,-

PITKIÄ LOMIA

Jatka lempeää syksyä Espanjan aurinkorannikolla - nyt on valikoima parhaimmillaan!

Fuengirola 20.10.-10.11. • alk. 1655,- / 10.11.-1.12. • alk. 1595,-

Torremolinos 31.10.-30.11. • alk. 1795,- / 3.-24.11. • alk. 1520,-

Tutustu koko matkavalikoimaamme:
matka-agentit.fi • myynti@matka-agentit.fi • (09) 2510 2080

**Matka
agentit**

Mirikka Vidgrén

IHMISET

Voitto toi opiskelupaikan

9 Kaarinalainen opiskelija Elvira Himberg voitti valtakunnallisen Turpotietäjä 2024 -kilpailun. Voitto toi opiskelupaikan Turun yliopiston yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa.

Marja Kytömäki

TEEMA

Harrastus vei mennessään

14-15 Vantaalainen puukontekijä Tuomo Lovén kiinnostui luettuana vuonna 2017 paikallislehdessä aikuisopiston kurssista.

Niinipuu-lehti sai logon

1 Niinipuu-lehden nimi on saanut uuden graafisen ilmeen 30-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Nimen yhteydessä käytetään myös lehden historian ensimmäistä logoa, niinipuun eli metsälehtimuksen lehteä.

Tunnuskuvion malli löytyy piirtäjä, kuvittaja **Markku Huovilan** (taulu 2018) vuoden 2000 Sukutarina-sekatekniikkatyöstä. Lehtiaihe esiintyi ensimmäisen kerran

12-vuotiaan kotkalaisen

Anna Vakkarin (taulu 2968) suunnittelemassa kansikuvassa vuonna 1996. Lehti on sittemmin toistunut myös sukupinseissä ja **Sirkka Mänttärin** (taulu 11480) Lehdykkä-lasiteoksessa.

Mänttärin Sukuyhdistyksen puumerkki näkyy ja toistuu lehden sisäsivuilla.

Jarmo Lehtomäki

URHEILU

Tie keilailun huipulle alkaa

26-27 Kouvolan Kuusankoskella asuva Rami Mukkula valmistautuu ensimmäisiin aikuisten EM-kilpailuihinsa.

Sukuyhdistyksen myyntituotteet	4
Pääkirjoitus	5
Uutiset: Sukututkimus työllistää	6-8
Ihmiset: Läksin käymään/Elvira Himberg	9
Teema: Sukututkimusseminaari	10-11
Teema: Sukujuhla ja -kokous Myllykoskella	12-13
Teema: Puukontekijä ja kädentaitajat	14-15
Teema: Suvun taidenäyttely	16-17
Historia: Suvun kantaisän Tukholman reissu	18-19
Sukusivut: Aluetoiminta 30 vuotta	20-21

Sukusivut: Suvun vanhin Ensio Leisti	22-23
In memoriam	23
Sukusivut: Liikkalan kotiseutuiltapäivä	24-25
Urheilu: Keilailua, sukugolfia ja frisbeegolfia	26-27
Palveluhakemisto	28-30
Sukumuseolla vilkas vuosi	31
Kolumni ja Väinö Puoshaka -sarjakuva	32
Aluetoimintaa ja sukuyhdistyksen tiedot	33
Tapahtumakalenteri	34
Niinipuun lukijamatka Tukholmaan	35

SUKUTUOTTEET MYÖS VERKOSSA

[www.niinipuu.fi/
tuotteet](http://www.niinipuu.fi/tuotteet)

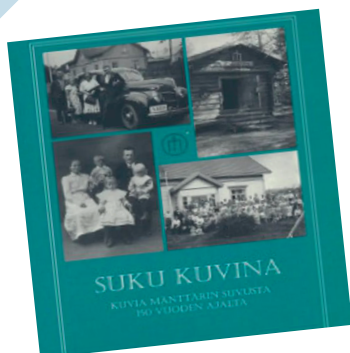
LOPPUUNMYynti JATKUU

25€
(nh. 50€)

MÄNTTÄRIN SUKUKIRJA

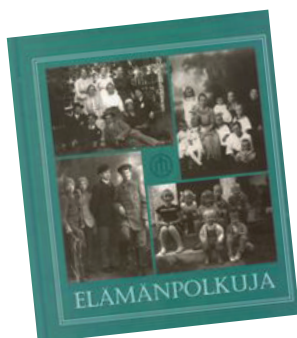
Kaksiosainen sukukirja,
sisältää tietoja suvun jäsenistä.
Koonnut Eero Mänttari.

SUKU KUVINA 22€
Kuvateos esittelee Mänttärin sukua
150 vuoden ajalta. Toimittanut Leena
Morottaja.

NIINIPUUN VARJOSSA 25 €

Teos kertoo Mänttärin Sukuyhdistyksen vaiheista vuodesta 1934 tähän päivään.
Toimittanut Leena Morottaja.
Ulkoasu ja taitto: Silva Lehtonen.
120 sivua.

ELÄMÄNPOLKUJA 15€

Suvun jäsenten kirjoittamia elämäntarinoita 1900-luvun alkupuolelta.
Kovakantinen, koko 210x230 mm. 240 sivua. Yli 150 valokuvaa. Toimittanut Eero Mänttari.

MÄNTTÄRIN SUKUYHDISTYKSEN MYyntITUOTTEET

Näin tilaat

- puhelimitse: 040 737 5238/Aila Huovi tai 0400 975 042/Ari Lehtomäki
- verkkosivulta: www.niinipuu.fi/tuotteet
- sähköpostitse: sukutuotteet@niinipuu.fi
- postitse: Mänttärin Sukuyhdistys ry, Sippolantie 717 B, 46710 Sippola

Laskun saat tuotteiden mukana. Hintoihin lisätään postikulut.

Tuotteita voi ostaa myös tapahtumissa. Kirjatuotteita voi ostaa myös Reuna-kirjakaupasta (Myllykoskentie 9, Myllykoski).

15€

JUOKSUPIPO LOGOLLA

musta, yksi koko, 95 % puuvilla
ja 5 % elastaania

10€

TUUBIHUIVI LOGOLLA

musta, yksi koko, 100 % polyesteri

SURUADRESSIT 10 €

Valitse tilatessasi lauseet seuraavan numeroinnin mukaan:

1. Sinuun, Herra, minä turvaan. Minun aikani ovat sinun kädessäsi.
2. Jeesus sanoo: Minä olen ylösnousemus ja elämä, joka uskoo minuun se elää, vaikka olisi kuollut.
3. Täällä Pohjantähden alla on nyt kotomaamme, mutta tähtein tuolla puolen toisen kodon saamme.
4. Emme unohda muistoa kaunistaa, hyvää. Viime leposi olkoon rauhaa, syvää.
5. Opetä meille, miten lyhyt on aikamme, että saamme viisaan sydämen.
6. Jumalan kämmenellä on suoja lämmi, hellä.

Adresseja on myynnissä myös Anjalankosken Juhla- & Hautauspalvelussa (Sairaalankaari 3A, Keltakangas, Kouvola) puh. 0400 354 477 ja Reunan kirjakaupassa (Myllykoskentie 9, Myllykoski, puh. 040 578 8049)

KORVAKORUT

Kultainen TILAUSTUOTE noin **245€/pari**

Hopeinen 70 €/pari

RINTANEULA JA RIIPUS

Rintaneula, kultaa 80€

Valettu riipus, kultaa 160€

Valettu riipus, hopeaa 60€

SOLMIONEULA

TILAUSTUOTE noin **190€**
Merkki kultaa, neula hopeaa

KORUNDI

PÖYTÄSTANDAARI 40€
sis. marmorijalustan ja tangon

ISÄNNÄNVIIRI

* pituus 5 m (8-12 m salko) **100€**

* pituus 4m (6-8 m salko) **70€**

Viirien materiaali sisältää 36 % kierrätyskuitua

Niinipuu 32, 2025

www.niinipuu.fi

31. vuosikerta

Julkaisija ja kustantaja
Mänttärin Sukuyhdistys ry

Toimituksen yhteystiedot:
toimitus@niinipuu.fi

Päätoimittaja I Olli Sipilä
+ 358 40 543 1480, olli.sipila@niinipuu.fi

Toimitussihteeri I Marko Wahlström, + 358 400 434 529, marko.wahlstrom@niinipuu.fi

Taitto I Kirsi Juura
tuotanto@niinipuu.fi

Tämän lehden avustajat I
Kirsi Juura, Marja Kytömäki, Jarmo Lehtomäki, Tuomas Mänttari, Nuppu Sedergrén, Mirkka Vidgrén ja Vesa Vainio

Ilmoitusmyynti I Kaisu Venäläinen, Ari Lehtomäki, Terhi Ruotsalainen ja Esa Mänttari, ilmoitukset@niinipuu.fi

Osoitteenmuutokset
Marko Wahlström
+358 552 235
osoitemuutos@niinipuu.fi

Painopaikka: Punamusta Oy, Tampere

Painosmäärä: 13 565 kpl

Kansikuva: Marko Wahlström

ISSN 1283-240X (painettu)

ISSN 2342-9755 (verkkojulkaisu)

Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry:n jäsen

Löydät meidät Facebookista, Instagramista ja X:stä

Facebook: niinipuu

X: @NiinipuuMedia

Instagram: niinipuu

www.niinipuu.fi

PÄÄKIRJOITUS

Kytkös sukuun on elävä kiinnekohta

Mänttärin Sukuyhdistyksellä on pitkä perinne paikallisten aktiivien järjestämistä tapaamisista. Vaikka yhdistyksen toiminta onkin pääosin ollut suvun syntysijoilla tai lähialueilla, niin suku on kuitenkin levinnyt laajalti ympäri Suomea ja myös eri puolille maailmaa. Ensimmäiset viitteet paikallisista tapaamisista on jo vuodelta 1964, kun Jyväskylässä **Laina Leppänen** kutsui **Evert Mänttärin** "Jyväskylän alueen suukokoukseen". Tätä voidaan pitää jollakin tavalla lähtölaukauksena paikallisille Mänttäreiden kokoontumisille.

Joulukuussa 1966 johtokunta keskusteli "sukukerhotilaisuuksista". Pöytäkirjat eivät kuitenkaan kerro olivatko kyseessä paikalliset vai alueelliset tapaamiset. Tapaninpäivänä 1970 johtokunta kutsui paikallisia suvun jäseniä Liikkalan Akulaan, jossa silloinen heimopäällikkö muun muassa selosti suvun vaiheita.

Varsinaiset alueelliset tapaamiset alkoivat kuitenkin vuonna 1995 eli 30 vuotta sitten. Ensin Hämeenlinnassa 20.4. ja siitä jatkuen Tampereella 25.4. sekä pääkaupunkiseudun osalta Espoossa.

Varsinais-Suomessa Turussa pidettiin 20.5. valtakunnallisten sukumessujen yhteydessä myös alueellinen tapaaminen ja perustettiin toimikunta aluetoimintaa varten. Samassa yhteydessä myös sukututkimusjaosto sai alkunsa.

Aluetoiminta on tärkeä osa yhdistyksen toimintaa. Mänttäreiden suvun lähtökohtainen kotiseutu on toki Liikkala, mutta itseasiassa meillä on useita kotiseutuja. Mänttärin ovat vuosisatojen aikana juurtuneet uusille paikkakunnille ja niistä on tullut suvun uusille sukupolville nykyisiä kotiseutuja.

Alueellisista tapaamisista jatkuvuutta on ollut erityisesti pääkaupunkiseudulla, nykyisin Uudenmaan Mänttäreillä. Pääkaupunkiseudun tapaamiset vakiintuivat alun jälkeen pikaisesti pidettäväksi Aleksis Kiven päivän tienoilla. Enimmillään pääkaupunkiseudulla on kokoontunut yhteen jopa 200 sukulaista.

Myös Kymenlaaksossa on toki kokoonnuttu eri muodoissa, mutta niitä tapaamisia ei ole koskaan oikein mielletty aluetoiminnaksi, vaan suvun ja sukuyhdistyksen toiminnaksi.

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 30 vuotta alueellisten tapaamisten alkamisesta. Vuosien saatossa toiminta-aktiivisuus pääkaupungin ulkopuolella on välillä laantunut, mutta ajoittain taas piristynyt. Nyt aluetoiminnan juhluvuonna monet paikalliset toimijat ovat innostuneet kokoontumaan: Varsinais-Suomi, Pirkanmaa, Etelä-Karjala, Keski-Suomi, Kanta- ja Päijät-Häme sekä Uusimaa – halu alueellisten tapaamisten suhteen on ollut positiivinen yllätys.

Mänttärin ovat vuosisatojen aikana juurtuneet uusille paikkakunnille ja niistä on tullut suvun uusille sukupolville nykyisiä kotiseutuja.

Tämän lehden tapahtumakalenterissa onkin eri puolilla järjestettävien tapaamisten aikataulut esillä. Verkkosivuiltamme www.niinipuu.fi voi aina tarkistaa ovatko tiedot muuttuneet tai tarkentuneet.

Näyttää siltä, että kytkös sukuun ja sen historiaan on edelleen elävä kiinnekohta – ja asia, josta halutaan pitää kiinni.

OLLI SIPILÄ (taulu 10775)
suvun päämies

Sukututkimus työllistää ammattilaisia ja harrastajia

Digitalisaatio ja DNA-kartoitukset mullistivat sukututkimuksen, minkä ansiosta alan suosio on kasvanut vahvasti viimeisen viiden vuoden aikana. Oma sukua voi aiempaa helpommin tutkia vaikkapa kotisohvalta käsin.

Omien juurien selvittämiseen ovat innostaneet myös suosittu televisiosarjat ”Kadonneen jäljillä” (Nelonen 2009–2014), ”Puolet minusta?” (Yle 2023) ja ”Sukuni salat” (MTV 2024).

Sukututkimus eli genealogia on sukulaisuussuhteiden selvittämistä ja henkilöhistoriallista tutkimusta. Sukututkimus on tuhansille suomalaisille harrastus, joka on vienyt mukanaan.

Keskisuomalaista ammattisukututkijaa ja uusmaalaista harrastajasukututkijaa yhdistää kaksi asiaa: Mänttärin suku ja intohimoinen sukellus lajin syvään päätyyn.

Marko Wahlström

Ammattikseen tutkiva. Laukaassa asuva Heidi Kuosmanen perusti yhden naisen sukututkimusyrityksensä vuonna 2018. Helmikuun alussa hän päivysti vapaaehtoisena FamilySearch-organisaation osastolla Sampolan sukututkimuspäivässä Tampereella.

”Sukututkimus vei koko rouvan”

Laukaalainen yrittäjä **Heidi Kuosmanen** (o.s. **Patomo**, taulu 3416, 15520) on yksi maamme noin 30:stä ammattisukututkijasta, jotka tekevät tilauksesta muun muassa sukuselvityksiä ja -tutkimuksia.

Päätoimisen yrittäjyyden lisäksi hän toimii voittoa tavoittelemattoman, sukututkimustietoja tarjoavan FamilySearch -organisaation vapaaehtoisena Suomessa.

– Lähes koko elämäni pyörii sukututkimuksen ja suvun ympärillä. Vapaaehtoistyössä on mukava tavata muita tutkijoita, hän tuumaa.

Sukututkijaksi Kuosmanen päätyi vajaa kymmenen vuotta sitten, kun eräs hänen ystävänsä houkutteli opettelemaan sukututkimuksen tekemistä.

– Sen jälkeen sukututkimus ei vienyt vain pikkurillia, eikä koko kättä, vaan koko rouvan. Elämässäni oli tuolloin sopiva tyhjä kohta, että pystyin aloittamaan sukututkimuksen.

Oman yrityksensä (Sukupolku) Kuosma-

nen perusti vuonna 2018.

– Aluksi toiminta oli pienimuotoista, mutta nykyisin yritys työllistää minut täysipäiväisesti. Markkinointia opiskeleva poikani aina välillä sanoo, että yritystoimintaa pitäisi muistaa myös kehittää.

Koulutukseltaan Kuosmanen on filosofian maisteri epäorgaanisesta ja analyyttisestä kemiasta.

”Asiakkaani ovat eri puolilta maailmaa”

Ammattisukututkijan liiketoiminta perustuu toimeksiantoihin.

– Asiakkaani ovat eri puolilta maailmaa. Suomen lisäksi heitä on Australiasta, Ruotsista ja Yhdysvalloista. Ulkosuomalaiset ja heidän jälkeläiset pyytävät tutkimaan suomalaista sukua, Kuosmanen kertoo.

Keski-Suomessa Laukaassa asuva yrittäjä myöntää suunnanneensa palveluitaan kansainvälisille sukututkimusmarkkinoille.

– Ulkosuomalaisten on hankalampi tutkia

suomalaisia kirkonkirjoja, jos heillä ei ole taitoa tai ruotsin ja suomen kielen osaamista, Kuosmanen jatkaa.

– Suurimmat kilpailijani ovat itseksään sukuaan tutkivat. Toki myös autan ja koulutan sukututkijoita, hän hymähtää.

Kaksinkertainen Mänttärei

Mänttärin sukuun Heidi Kuosmanen, 47, kuuluu sekä isänsä että äitinsä kautta.

– Mikäs tässä, sukuun kuuluminen tuntuu ihan kivalta.

Kun hänen vanhempansa kertoivat olevansa samaa sukua, Kuosmanen kaivoi Mänttärin sukukirjan esille.

– Toinen heistä löytyy kirjan ykkösosasta ja toinen kakkososasta, kaksinkertainen Mänttärei naurahtaa.

Kuosmanen kuuluu äitinsä puolelta Leisti-seuraan, jonka juuret ovat nykyiseen Kotkaan kuuluvassa Kymin Sutelassa.

MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), teksti ja kuva

Mänttäreistä Mäntlahteen

Jarmo Lehtomäki

Se kaikki lähti liikkeelle Helsingin Sanomien jutusta vuonna 1992. Tuolloin **Kari-Matti Sahala** (taulu 14495) asui Haminassa urheilukentän vieressä.

Sunnuntaiaamuna hän luki lehdestä ison artikkelin sukututkimuksesta. Jopa otsikko on jäänyt mieleen: "Juuret jättävät jälkensä –Amerikansuomalaisten jälkeläiset kokoavat elämäntarinoita hauraista johtolangoista".

Innostuneena aiheesta Sahala ajoi Mäntlahteen isovanhempiensa luo ja ryhtyi laatimaan omaa sukupuuta.

Tämä oli alku pitkälle matkalle, joka jatkuu vieläkin. Pelkkään sukututkimukseen Sahala ei kuitenkaan tyytynyt, vaan alkoi tutkia myös omaa synnyinseutuaan Mäntlahtea yksityiskohtaisemmin.

Sukututkimuksen alkutaival

Ensimmäinen askel sukututkimuksessa oli kirkkoherranvirasto, jossa Sahala istutettiin kirkkoherran omaan toimistoon tutkimaan vanhoja kirkonkirjoja.

– Seuraavana päivänä paikalla oli jo lappu: "Varattu sukututkijalle", Sahala muistelee nauraen.

Vuonna 1996 hänet valittiin Mänttärin suvun valtuuskuntaan. Tuohon aikaan suvun piirissä oli yli 30 aktiivista sukututkijaa.

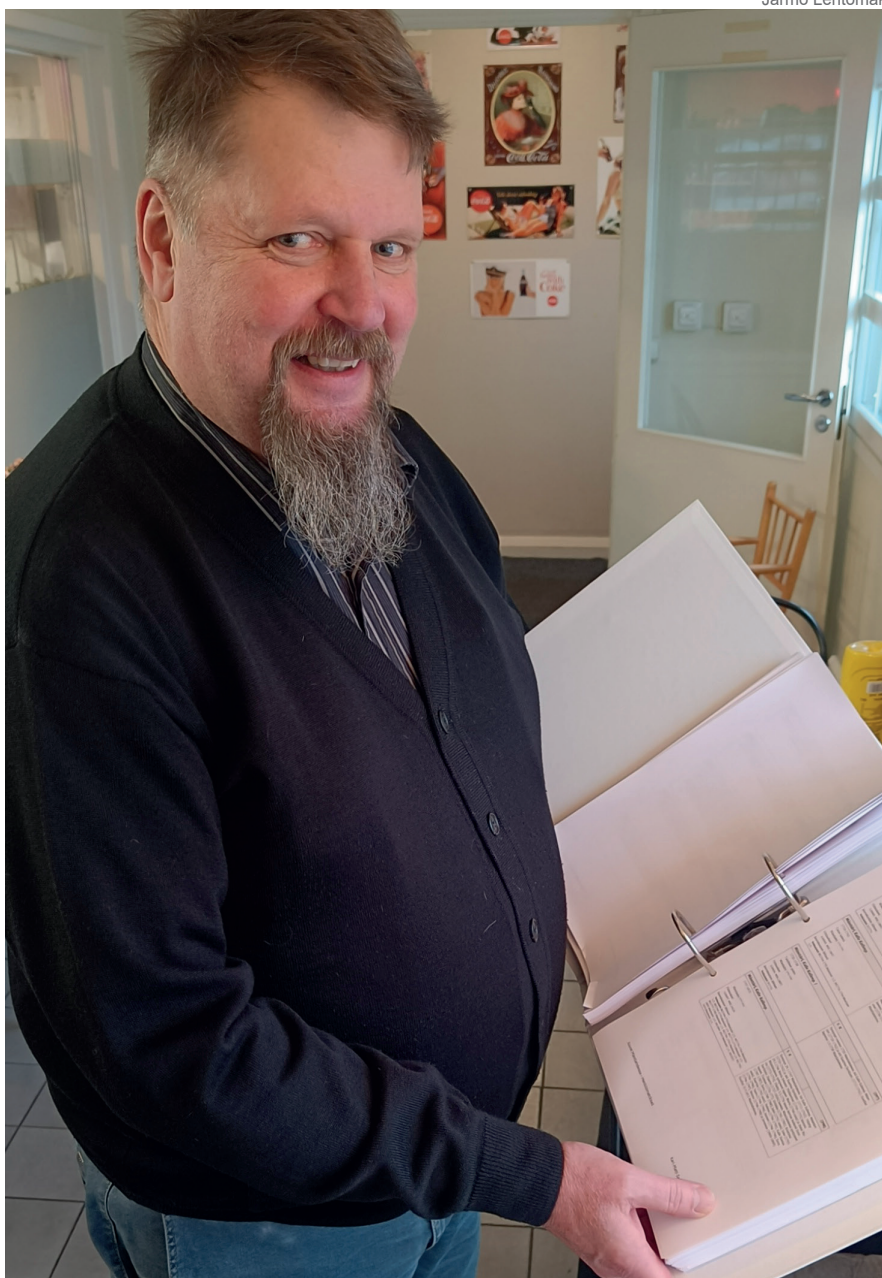
Sahalan tutkimukset ovat keskittyneet erityisesti vuosiin 1700–1920, ja niiden laajuus on vaatinut jopa oman työajan vähentämistä sukututkimuksen hyväksi. Kirkonkirjat tulevat julkisiksi 100 vuotta kirjoittamisen jälkeen, ja Sahala kuvailee 1920-luvun asiakirjojen avautumista "Pandoran lippaan aukeamiseksi".

Yksityiskohtainen selvitystyö

Sahala on tutkinut kaikki Mäntlahden kirkonkirjat aina 1700-luvun alkuun ja henkikirjat sadan vuoden ajalta vuoteen 1818 asti. Kirkonkirjoista löytyi yli 3 500 ja henkikirjoista kertyi yli 15 000 mainintaa Mäntlahdesta.

Insinöörimaisella tarkkuudella hän on kirjannut tiedot asukkaiden syntymistä, kuolemista, ammateista ja muista elämänvaiheista. Asukkaita on ollut tai tunnistettu tällä aikajaksolla Mäntlahdessa hieman yli 1 650.

Sanomalehdet ovat olleet myös arvokas tietolähde. Ennen vanhaan lehdissä julkaistiin henkilötietoja hyvin tarkasti, jopa kolttoset mainittiin nimillä. Henkikirjoista on paljastunut tietoa lyhyistäkin rengin tai piian pesteistä, ja avioliittojen osalta miehillä kolme liittoa ei ollut harvinaisuus, kun naisten kuolleisuus synnytyksissä oli korkea. Avioliitot olivat tuolloin usein käytännönläheisiä, ja lesket menivät myös naimisiin edesmenneen puolisonsa sisaruksen kanssa.

Insinöörimaisella tarkkuudella. Pornaislainen Kari-Matti Sahala on tehnyt sukututkimusta harrastuksenaan vuodesta 1992.

Rauhallinen kylähistoria ja sota-ajat

Mäntlahti on ollut historian valossa rauhallinen kylä. Henkikirjoksia tai suuria rikoksia ei Sahalan tutkimuksissa ole paljastunut, eivätkä edes nälkävuodet näyttäisi kurittaneen kylää.

Hattujen sodan (1741–1743) ajalta Mäntlahdesta on löytynyt ruotsalaisten rakentamia puolustusvarustuksia. Itse ruotsalaiset vetäytyivät asemista ilman taistelua. Sota-ajasta Sahala on saanut mielenkiintoista luettavaa Ruotsin puolella toimineen papin ja Venäjän puolella toimineen lääkärin julkaistuista

päiväkirjoista. Sodan alta mäntlahtelaisia isäntiä oli lähtenyt pakoon Kannusjärvelle, jossa heidän arvoesineensä katosivat kannusjärveläisen isännän hallusta.

Mäntlahti sai elantonsa pääasiassa maataloudesta, mutta kylällä oli myös laivanrakentajia 1800-luvun puolivälistä 1900-luvun alkuun. Rakentajat valmistivat tai korjasivat kukin keskimäärin yhden laivan vuodessa, ja ainakin yksi, jahti Alma, on vielä olemassa Suomenlinnan telakalla. Sahala aikoo myös tutkia kylän laivanrakennushistorian.

Jatkuu sivulle 8

Sahalan tavoite on ulottaa tutkimuksensa 1300-luvulle saakka, jolloin Viipurin linna rakennettiin ja Viipuriin johtava tie kulki Mäntlahden läpi.

Sahalan mukaan sukututkimus ei ole koskaan valmis. Esimerkiksi Tukholman Riksarkivet ja Venäjän arkistot sisältävät vielä paljon Suomeen liittyvää historiaa.

Sahalan tutkimustyö on koottu kansioihin, joista hän aikoo painattaa muutaman kirjan. Itse tutkimuksen hän haluaa antaa vapaaseen käyttöön.

Sahalan tausta ja nykyinen työelämä

Kari-Matti Sahala kuvaa itseään tutkijaluonteeksi, joka tekee tutkimusta insinöörimaisella tarkkuudella. Hän kirjoitti ylioppilaaksi Haminan linnoituksen lukiosta ja valmistui myöhemmin kemian diplomi-insinööriksi Lappeenrannassa.

Monien työpaikkojen ja paikkakuntien kautta Sahala on päätenyt asumaan Pornaisiin itäiselle Uudellemaalle.

Vuodesta 2017 hän on ollut päätoiminen yrittäjä ja konsultti yrityksessä Tres Hombres Consulting Group Oy, joka rakentaa laatu- ja johtamisjärjestelmiä sekä auttaa yrityksiä kemikaali- ja ympäristöasioissa. Sahala on myös palavien nesteiden ja kaasujen käsittelyn turvallisuusasiantuntija ja tällä hetkellä mukana polttoaineterminaalien turvallisuusprojektissa.

Hän hyödyntää myös kädentaitojaan Pihatimpuri-yrityksessä, joka on valmistanut muun muassa yli 400 siilien talvipesää.

JARMO LEHTOMÄKI, teksti ja kuvat (taulu 11020)

Kädentaidot hallussa. Kari-Matti Sahala tekee siilille talvipesää.

Etsivä löytää. Tarja Huovila (vas.) löysi äidinäidistään uutta tietoa. Vierellä hallituksen jäsen Marijo Honkonen Pihlhjerta Knaappisuku ry:stä.

“Kun tietää juurensa, tuntee itsensä paremmin”

– Tiesin, että äidinisäni kuuluu Brandstaka–Pukkila-sukuun, mutta nyt selvisi, että äidinäitkin on samaa sukua, **Tarja Huovila** sanoi tutkiessaan Pihlhjerta Knaappisuku ry:n sukuluetteloa Myllykoskella Kouvolassa viime heinäkuussa järjestetyillä sukumessuilla.

Hänellä on itsellään monisteveriot pappansa suvusta (Husgafvel).

– Sain aika nuorena lukea **Kaari Utrion** kirjan Vehkalahden neidot -kirjan.

Romaani perustuu Husgafvelin sukuun, joka on keskiajalta periytyvä vehkalahtelainen rälssivapautta nauttinut knaappisuku.

– Itse kuulun suoraan aateloituun Husgafvel-sukuun, kertoi hallituksen jäsen **Marijo Honkonen** Pihlhjerta Knaappisuku ry:stä.

Vehkalahden knaappisuvut – Brandstaka–Pukki, Husgafvel ja Pihlhjerta – muodostavat merkittävän sukokokonaisuuden. Knaappi (knaapi) on etuoikeuksin varustettua sotilasta tarkoittava saksalaisperäinen nimitys.

– Knaapit ovat vartioineet kyliä ja taloja, Honkonen jatkoi.

Geneettinen sukututkimus (DNA) on paljastanut Tarja Huovilalle mielenkiintoisia yhteyksiä.

– Jossain geeneissä on ollut kiinnostus lännen kuninkaallisiin. Nyt näyttäisi siltä, että Holannin nykyinen kuningas olisi samaa sukua, hän kertoi.

Alankomaiden kuningas **Willem-Alexanderin** yksi sukulinjoista ulottuu Suomeen, Vehkalahdelle, nykyisen Haminan alueelle. Kuninkaan suomalaiset sukujuuret selvitti sukututkija **Kim Sjöström** tutkimusartikkelissaan vuonna 2011.

DNA-testit helpottavat tiedonsaantia

Mikä sukututkimuksessa kiehtoo?

– Sitähän sanotaan, että kun tietää omat juurensa, niin tuntee itsensä paremmin ja mistä oikein tulee. Se pitää monesti paikkansa, Honkonen tuumasi.

Hänen mukaan sukututkimukseen voisi käyttää vaikka kuinka paljon aikaa, kun siihen kerran hurahtaa.

– Nykyisin DNA-testit helpottavat tiedonsaantia ja sitä kautta voi päästä tapaamaan ihmisiä. Tämä houkuttelee yhä nuorempia.

Nuorten innostus näkyy myös Pihlhjerta knaappisuku ry:n toiminnassa.

– DNA-tutkimus on helpompi tapa rakentaa omaa sukupuuta, kun ei tarvitse lähteä tutkimaan kirkonkirjoja arkistoon.

Digitalisaatio lisännyt nuorten intoa

Innustus suku- ja historiatutkimukseen näkyy Suomen Sukuhistoriallinen Yhdistys ry:n (SSHY) jäsenmäärässä, joka jatkaa tasaista kasvuaan.

– Yhdistyksen kuvatietokannassa on jo noin 11 miljoonaa asiakirjaa ja lisää tulee koko ajan. Ruotsalaisilta ja amerikkalaisilta saamme koko ajan enemmän ja enemmän yhteydenottoja, hallituksen varapuheenjohtaja **Simo Lindberg** kertoi.

– Kansallisarkistossa pääsee 1860-luvulle, kun meidän tietokanta ulottuu jopa vuoteen 1924 eli sadan vuoden päähän.

Yhdistyksessä on lähes 33 000 henkilöjäsentä. Myös nuorempien innostus sukututkimusta kohtaan näkyy yhdistyksessä.

– Meillä on niin nuoria kuin iäkkäämpiä jäseniä. Digitalisaatio on lisännyt kiinnostusta omien sukujuurien tutkimiseen, hän kertoi.

MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), teksti ja kuva

Turpotietäjä. – Yhdessä jutellen voi oma näkökulmakin asioihin laajentua, kun kuulee toisten ajatuksia ja perusteluja niiden taustalla, kaarinalainen lukiolainen Elvira Himberg sanoo.

Elvira Himberg voitti Turpotietäjä-kilpailun

Lukiolainen **Elvira Himberg** (taulu 2324) Suomen Kristillisestä Yhteiskoulusta Kaarinasta on voittanut valtakunnallisen Turpotietäjä 2024 -kilpailun. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymyksiin keskittyvään kilpailuun osallistui lähes 600 opiskelijaa lukioista eri puolilta Suomea. Alkukarsinnassa menestyminen toi Elviralle paikan loppukilpailuun, joka käytiin Helsingin Ostrobotnialla marraskuussa 2024.

Yhteiskuntaopin ja historian opettaja vinkkasi kilpailusta. Osallistuminen tuntui houkuttelevalta mahdollisuudelta, sillä seuran aktiivisesti ajankohtaisia uutisia ja yhteiskuntaoppi on yksi lempiaineistani, Elvira kertoo.

Kolme parhaiten menestynyttä sai palkinnoksi rahastipendin. Voiton myötä lahjakasta nuorta naista odottaa lisäksi opiskelupaikka Turun yliopiston yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa.

Halu ymmärtää laajempia kokonaisuuksia

Kilpailun kysymykset käsittelivät sekä maailmanpolitiikkaa että kotimaan turvallisuuspoliittisia aiheita. Elvira valmistautui perehtymällä muun muassa edellisvuoden kilpailun kysymyksiin ja vastauksiin.

– Kertasin lukion ja yhteiskuntaopin kurseja, luin Kadettikunnan turvallisuuspolitiikan tietopankkia ja seurasin uutisia Suomesta ja maailmalta.

Aiheiden laajempi hahmottaminen historiasta nykypäivään sekä tiedon jäsentely ja soveltaminen inspiroivat Elviraa. Keskustelua yhteiskunnallisista aiheista syntyy jonkin verran myös ystävien kanssa.

– Kiinnostukseni kumpuaa halusta ymmärtää syitä ja seurauksia ilmiöiden takana. Tässä ajassa huolestuttaa polariisaatio, eli mielipiteiden voimakas jakautuminen, josta seuraa helposti mustavalkoista suhtautumista asioihin. Aiheiden tarkastelu eri näkökulmista tarjoaa mahdollisuuden kokonaisuuksien hahmottamiseen, Elvira pohtii.

Tulevaisuuden haaveena kansainväliset tehtävät

Kilpailuvoiton myötä Elviralle avautuu opiskelupaikka Turun yliopistossa, pääaineena poliittinen historia.

– Odotan innolla tulevia opiskeluvuosia. On mukavaa päästä perehtymään itseä kiinnostaviin aiheisiin ja tutustumaan uusiin ihmisiin. Turku on minulle ennestään tuttu kaupunki, mikä tekee omilleen muutosta hieman helpompaa.

Kansainväliset asiantuntijatehtävät kiinnostavat nuorta naista. Ura maailmalla on tulevaisuudessa hyvinkin mahdollinen englannin- ja ranskankielentaitoiselle abiturientille.

Alttoviulun soittoa, laulamista ja lentopalloa harrastava Elvira kertoo musikaalisuuden olevan suvun perintöä. Elvira ja hänen äitinsä, ammattimuusikko **Marle Himberg** (taulu 2324) musisoivat mielellään yhdessä kotona.

Lukiovuosinaan Elvira on nauttinut myös Turun filharmonikkojen konserteissa käymisestä yhdessä ystävien kanssa. Mielenkiintoisten opintojen lisäksi kaupungista löytyykin varmasti paljon erilaisia harrastusmahdollisuuksia liikunnalliselle ja musikaaliselle nuorelle naiselle.

MIRKKA VIDGRÉN (taulu 3100), teksti ja kuva

Viime heinäkuun sukujuhlien ohjelmassa oli ensimmäistä kertaa mukana sukututkimusseminaari. Mielenkiintoiset aiheet vetivät 130 kuulijaa Myllykosken seuratalolle.

Seminaarin avannut valtuuskunnan puheenjohtaja **Olli Sipilä** (taulu 10775) totesikin täyttää salia katsellessaan, että kiinnostus yllätti järjestäjätkin.

Mänttärin Sukuyhdistyksen ja Pohjois-Kymen Sukututkijoiden järjestämässä Mistä tulet, minne menet -seminaarissa puhuivat sukututkimuskouluttaja, yrittäjä **Juha Vuorela** Tarvasjoelta, filosofian maisteri, sukututkija, yrittäjä **Ari Kolehmainen** Juvalta, filosofian maisteri, sukututkija **Jere Markkanen** Kotkasta ja filosofian maisteri, väitöskirjatutkija **Ari Vesalainen** Espoosta.

”Sukututkimus sopii kaikille, sillä jokaisella on sukulaisia”

Sukututkimuskouluttaja, yrittäjä Juha Vuorela opasti, miten päästä alkuun sukututkimuksen teossa.

Ensimmäisenä ja tärkeimpänä toimenpiteenä hän kehotti keräämään ja tallentamaan elossa olevien sukulaisten muistitietoa.

– Perimätieto on kaiken A ja O. Pelkät syntymätiedot eivät ole niin tärkeitä kuin tiedot, mitä esi-isät ovat tehneet ja millaisia ihmisiä olleet. Pienetkin yksityiskohdat voivat olla tärkeitä. Osa asioista voi olla ihan soopaa, mutta se on kuitenkin tärkeää perimätietoa, Vuorela korosti.

Nuhteet kirjattiin kirkonkirjoihin

Suvun tietojen hankinta on kuin palapelin kokoamista, ja tiedon jyväsia löytyy useista eri lähteistä.

– Parhaita löydöksiä ovat henkilöt, jotka ovat vähän töpeksineet, sillä papit ovat kirjanneet nuhteet kirkonkirjoihin. Jos ei ole omistanut maata, ja on ollut naimaton ja lapseton, niin hänestä ei ole jäänyt oikein mitään jälkeä.

Suomen historian ensimmäinen asiakirja on vuodelta 1316. Sukututkimus on mahdollista vuodesta 1540 alkaen, jolloin kuningas **Kustaa Vaasan** määräyksestä alettiin pitää maakirjoja.

– Maakirjat ovat vähän vaikeaselkoisia, sillä vero oli talokohmainen, mutta veroluetteloita pidettiin yllä isännän nimellä, joten pääteltävää riittää, Vuorela neuvoi.

Kirkollinen materiaali yltää 1600-luvun loppupuoliskolle asti.

– Mitä kauemmas mennään, sitä epävarmemmaksi tiedot käyvät. Samoja asioita pitää tarkistaa monesta lähteestä, Vuorela korosti.

Arvioi lähteen luotettavuus

Finna.fi-palvelu on Kansalliskirjaston ylläpitämä museoiden ja kirjastojen arkisto, joka sisältää muun muassa laajat kuvakokoelmat. Varsinaisina aarteina Vuorela pitää vanhoja sanomalehtiä, joita voi hakea Kansallisarkiston digipalvelusta.

Vielä 1970-luvun alussa kerrottiin lehdistä nimiltä esimerkiksi kolarien osapuolet.

Hakukoneisiin Vuorela kehotti suhtautumaan varauksella ja arvioimaan aina lähteen luotettavuuden.

Tietosuoja-asetus määrää, että alle 100 vuotta vanhat, henkilötietoja sisältävät dokumentit eivät ole julkisia, mutta sitä vanhempia pääsee tutkimaan netistä. Seurakuntaan kuulumattomien osalta apua saa Digi- ja väestövirastosta.

– Tietosuojan osalta tulee muistaa, että Geniin ja MyHeritageen ei saa laittaa elossa olevien tietoja muuta kuin heidän nimenomaisella suostumuksellaan. Tehdään oikeutta tutkittaville kohteille niin, ettei herjata tai kerrota esi-isistä vääriä tietoa, Vuorela korosti.

KIRSI JUURA (taulu 5598), teksti

MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), kuvat

Perimätieto tarjoaa perustan tutkimustyölle

Sukututkimusseminaarin mielenkiintoiset aiheet vetivät Kouvolan Myllykoskelle 130 kuulijaa. Seminaari tarjoi tietopaketin sukututkimuksen perusteista tekoälyyn.

Muistitieto talteen. – Laita arkisetkin asiat muistiin ja siirry vasta sen jälkeen arkistojen tutkimiseen, sukututkimuskouluttaja Juha Vuorela sanoi.

– Kannattaa muistaa, että tekoäly ei ole hakukone, eikä faktan tarkistaja. Välillä se hallusinoi eli keksii itse asioita ja voi puhua ihan puuta-heinää, filosofian maisteri, väitöskirjatutkija Ari Vesalainen muistutti.

Hohdin sukututkimus johdatti Anjalan sukujen jäljille

– **Kymenlaaksossa on vielä varsin vähän testattuja.** Family Tree DNA -sivustossa on palvelussa vasta noin satakunta, sukututkija Jere Markkanen sanoi.

Sukututkija **Jere Markkanen** kertoi anjalalaisen Hohdin suvun sukututkimuksesta.

Alkulahteenä oli kuningas Kustaa Vaasan toteuttama asiakirjalainsäädäntö 1540-luvulla, jolloin käynnistyi veroluetteloiden pito. Lisätietoja Markkanen sai **Eeva-Liisa Oksasen** toimittamista Anjalan ja Sippolan historiikeista.

– Elimäen maakirjasta vuodelta 1543 löytyi Tuomas Antinpoika ja lähteitä vertailemalla etsittiin seuraavia sukupolvina, Markkanen kertoi.

Nimi Hohti tuli käyttöön 1600-luvun alkupuolella, kun **Tuomas Antinpojan** pojanpoika **Eerik Eerikinpoika** suoritti ratsupalvelusta Ruotsin kuninkaalle ja kohosi knaapin asemaan.

– Ilmeisesti hän otti käyttöön tai hänelle annettiin nimi Hohti ratsupalveluksen suorittamisen myötä, sillä nimi esiintyy ensimmäisen kerran apuveroluettelossa vuonna 1606. Siitä eteenpäin Hohdin maatilaa kutsuttiin tällä nimellä, Markkanen kertoi.

Suurin osa nykyisin Hohti-nimeä kantavista ei polveudu Tuomas Antinpojasta ainakaan mieslinjaisesti.

– Tilalle tullut on vävyjä tai tila on päätyntä täysin muiden sukujen käsiin, Markkanen kertoi.

Projektin avulla lisätietoa Kymenlaakson suvuista

Sukututkijat Jere Markkanen ja **Ari Kolehmainen** käynnistivät viime vuoden alussa Kymenlaakso DNA -projektin,

joka löytyy verkkosivuilta FamilyTree DNA -sivuston alta.

Markkanen kertoi, että Kymenlaaksossa on vielä varsin vähän testattuja, tässä palvelussa vasta noin satakunta.

– Yksi testattu Hohti ei vielä vienyt sukututkimusta eteenpäin. Tuli toinen testitulos, mutta vieläkään ei osumia. Muhniemellä on ollut Kolmhalon talo, jonka jälkeläisiltä ei kuitenkaan ole saatu Y-testiä. Anjalan Muhniemen Ukkolan linja sen sijaan löytyy, Markkanen kertoi.

Myös Suursaarella ja Mämmälässä on sijainnut Hohdin taloja. Markkanen toivookin lisää testituloksia, jotta voitaisiin päätellä, ovatko näiden tilojen asukkaat samaa Muhniemen Hohdin sukua.

– Kun asiakirjoissa ei ole sukunimiä, niin voidaan vain spekuloida sukuuyhteyksillä. DNA-testillä saadaan varmuus.

Markkasta kiinnostaa erityisesti Anjalan Muhniemellä sijainneen Voutilan ratsutilan historia, sillä tarina kertoo, että tila testamentattiin aikanaan kahdelle renkimiehelle. Sen selvittämiseen, miksi näin tehtiin, auttaisi mieslinjaisen anjalalaisen DNA-testi.

Sukututkijat kannustavatkin erityisesti miespuolisia paikkakuntalaisia isälinjan testaukseen, jotta yhteyksiä Anjalan eri tilojen ja sukujen välillä saadaan selvitettyä.

Kymenlaakson asukkaat tulleet Hämeestä

Tehdyt DNA-testaukset ovat jo vahvistaneet vanhan oletuksen, että Kymenlaakson vanhat kantasuvut ovat tulleet Hämeestä ennen vuotta 1540.

– Löytyneet läntisen Kymenlaakson isälinjat muodostavat ryppään, jonka sukujuuret johtavat ehkä Päijänteen seudulle keskiajalla, Markkanen kertoi.

Kymenlaaksoon on tultu useasta eri ilmiansuunnasta pitkin vuosisatoja toisin kuin Savossa, jossa viimeistään rautakaudella kaikki suvut yhtyivät toisiinsa.

– Hämmäläisten lisäksi tänne on tullut kauppamiehiä Saksasta ja virolaisia kalastajia. Tämä näkyy mieslinjojen tasolla. Alueella ei ole yhtä vallitsevaa mieslinjaa, vaan useita erillisiä. Alueen isälinjojen haploryhmät ovat hyvin kirjavia ja toisistaan poikkeavia, Markkanen jatkoi.

Kyseenalaista. – Muista kyseenalaistaa kaikki, mitä suvun historiasta on kerrottu ja lähde puhtaalta pöydältä, sukututkija Ari Kolehmainen kehotti. Hän piti Kolehmaisten-Markkasten sukuseuran osastolla DNA-klinikkaa.

DNA-testillä jopa tuhannen vuoden päähän

Sukututkija **Ari Kolehmainen** on tutkinut erityisesti itäsuomalaisia sukuja. Hän kertoi kuuli-joille geneettisen sukututkimuksen eli tutummin DNA-tutkimuksen mahdollisuuksista.

– Geneettisen sukututkimuksen avulla voidaan varmistaa vanhoja teorioita ja päästään asiakirjojen taakse. Paras lopputulos saadaan yhdistämällä perinteinen sukututkimus ja DNA-testit, hän kiteytti.

DNA-testejä on kolmenlaisia. Kolehmaisen mukaan eniten konkreettista hyötyä sukututkimukseen saa teettämällä isälinjaisen Y-testin. Rajatumpia tuloksia tuovat serkku- ja äitilinjain testit.

Isälinjaisia Y-testejä tekee vain yksi yritys, monille sukututkijoille tuttu FamilyTreeDNA. Y-testiin sisältyvä STR-testi antaa yleiskuvan noin 1000–2000 vuoden tarkkuudella. SNP-testi antaa yksityiskohtaista tietoa isälinjan vaiheista lähemmällä aikaulottuvuudella.

Vanhimmat maakirjat ovat vuodelta 1541, josta asiakirjalähtöinen sukututkimus alkaa. DNA-testeillä päästään paljon varhaisempiin vaiheisiin. Y-testillä voidaan selvittää asutushistoriaa ihmiskunnan alkuajoina aina asiakirjojen aikaan.

DNA ei valehtelee

Parhaimmillaan testit auttavat selvittämään sukujen mysteerejä.

– DNA-testi oikaisee virheitä ja kumoo vääriä teorioita. Samalla alueella asuvat, saman sukunimen omaavat ihmiset eivät välttämättä ole keskenään sukua. DNA-testi paljastaa sen.

Oikotietä onneen ei tikun pyörittelyllä poskessa ja testin posttiin nakkaamalla Kolehmainen luvannut.

– DNA-testauksella saadaan sukututkimus varmemmalle tasolle, mutta testit eivät koskaan korvaa perinteistä sukututkimusta. Kumpikaan yksinään ei riitä, vaan tarvitaan sukututkimuksen ja DNA-testin tulosten yhteensovittamista.

Neljäs sukupolvi. Helsinkiläiset Kristian ja Mia Berlin tulivat sukujuhlille koko perheen voimin. Kahdeksan kuukauden ikäinen Kiira ja 2-vuotias Arvi olivat sunnuntaisen sukujuhlan nuorimmat osallistujat.

"Muista poika, mistä olet kotoisin!"

Kansanedustaja Ville Skinnari muistutti sukulaisiaan sitkeydestä, jota hän on oppinut isoäidiltään

Myllykosken seuratalolla vietettiin sukujuhlaa viime heinäkuuisena sunnuntai-iltapäivänä melko perinteisin menoin. Paikalla oli noin 170 vierasta.

Kun Mänttärin suvun 90 vuodesta puhutaan, usein katsotaan paljon taaksepäin, mutta nyt juhlassa oli hyvä otos myös nykypäivään. YouTube-striimaus mahdollisti juhlien seuraamisen myös verkon kautta ympäri maailmaa. Samoin videotervehdykset eri maista toivat raikkaan tuulahduksen.

Juhlapuhetta piti toisen polven kansanedustaja ja entinen ministeri, lahtelainen **Ville Skinnari** (taulu 11365), joka kertoi saamiaan oppeja isältään **Jouko Skinnarilta** (11364) ja mummoltaan **Terttu Rämältä** (taulu 11363). Ohjeeksi oli moneen kertaan annettu: Muista poika, mistä olet kotoisin.

Skinnari muisteli lämmöllä saamiaan elämänoppeja; mummo Tertun osoittama sitkeys ja ahkeruus on kantanut Skinnaria eteenpäin.

– Mummo ei koskaan luovuttanut, kaikista pidettiin huolta. Jos kaikilla on tällaista sitkeyttä, ei kellään ole mitään hätää.

"Iso työ on pitää Suomi Suomena"

Skinnari käsitteli juhlapuheessaan nykyaikaa ja mennyttä aikaa rinnakkain. Hän muistutti esimerkillä, kuinka Suomessa alkoi kouluruokailu vuonna 1941.

– Oliko silloin varaa ja rahaa? Mutta silloin oli fiksua ihmisiä, jotka päättivät aloittaa kaikille ilmaisen kouluruokailun.

– Nälkäinen lapsi ei opi, Skinnari totesi.

Vieläkään lämmin yhteiskunnan tarjoama kouluruoka ei ole yleistä monessakaan maassa, mutta Skinnari kertoi 80 uuden maan suunnittelevan sitä vuodelle 2030.

Skinnari piti tärkeänä ja korosti useaan kertaan, että Suomen pitää pysyä Suomena, oli sitten kysymys rajalaista tai jostain muusta.

– Iso työ on pitää Suomi Suomena, me kaikki kannamme siitä vastuuta, etenkin me päättäjät.

Kansanedustaja Ville Skinnari (sd.) muistutti, että vaikka talous onkin tiukalla ja investoinnit saattavat mennä muihin maihin, työtä ei saa lopettaa vain siksi, ettei ole rahaa.

Skinnari harmitteli kovasti, nykyistä vastakkainasettelun aikaa. Isä Jouko oli vielä kuolinvuoteeltaan antanut ohjeen.

– Tuo aurinkoa elämään, riidankylväjiä kyllä riittää.

Juhlapuheen päätteeksi Mänttärin Sukuyhdistyksen hallituksen varapuheenjohtaja **Sami Porkka** (taulu 3462) kysäisi Ville Skinnarilta humoristisesti, liekö tällä hetkellä Eduskunnassa muita Mänttäreitä; heistä kun voisi perustaa oman ryhmän!

Mänttärin mukana kymenlaaksolaisessa päätöksenteossa

Kouvolan kaupungin tervehdyksen toi hallituksen ensimmäinen varapuheenjohtaja **Jukka Nyberg**. Nyberg muisteli, että hänen 10 valtuustokauden aikana on toimitelmassa ollut paljon Mänttäreitä.

Nyberg myös kehui, että Niinipuu-lehdessä on ollut tuttuja ja lehdestä on tullut hyvin esille, että Mänttärin elävät hyvin tässä ajassa. Sen verran Nyberg kertoi myös Kouvolan kaupungin nykytilanteesta, että Kouvolan hyvä työ on kostautunut kasvavina verotulon tasauksina valtioon päin.

Mänttärin Sukuyhdistyksen puolesta kävi juhlassa talkoolaisia ja toimijoita kiittämässä niin koko 90 vuoden ajalta kuin nykyisiäkin toimijoita valtuuskunnan puheenjohtaja **Olli Sipilä** (taulu 10775) ja hallituksen puheenjohtaja **Minna Mänttäre** (taulu 10790).

Videotervehdykset maailmalta

Kansainvälinen tuulahdus juhlaväelle tuli videoklippeinä **Anni Rowelta** (taulu 4676) Australiasta, **Sari, Lily ja Daniel Austinilta** (taulu 2951) Kanadasta, **Mari Langreiterilta** (taulu 11490) Iso-Britanniasta ja **Markku**

Huovilalta (taulu 2018) Ruotsista.

Lisäksi suvulle näytettiin kuvakavalkadi vuosien varrelta sukujuhlista ja suvun tapahtumista.

Eikä juhla ole mikään juhla ilman viihteellistäkin osuutta. Sukuyhdistyksen kunniajäsen **Raija Mänttärin** (taulu 2955) vuoden 1982 sukujuhliin kirjoittama kuvaelma **Tuomas Abrahaminpojan** (taulu 1) lähdöstä valtiopäiville Tukholmaan vuonna 1668, oli saanut kotkalaisen freelance-näyttelijä **Keijo Kumannon** (taulu 3853) käsissä ja uusilla näyttelijöillä uuden ilmeen.

Musiikkiesityksenä kuultiin kaksi eri sovitusta sukulaulusta, jonka on aikoinaan säveltänyt **Matti Nikunen** ja sanoittanut Raija Mänttärin. Helsinkiläisen **Johannes Österlundin** (taulu 234) versio nähtiin videona ja jyvaskyläläisen **Mikael Villasen** (taulu 10777) versio nähtiin hänen isänsä, espoolaisen **Seppo Sipilän** (taulu 10777) laulamana.

Sukujuhlan juonsivat isä ja tytär **Jyrki Mänttärin** ja **Mesihelmi Mänttärin** (taulu 7547) Tampereelta.

Sukukokous kutsui kaksi uutta kunniajäsentä

Ennen sukujuhlaa pidetyssä sukukokouksessa suvun päämieheksi ensimmäisen kerran lokakuussa 2020 valittu Olli Sipilä (taulu 10775) jatkoi toiselle kaudelleen.

Uutena valtuuskuntaan valittiin Kymenlaakson Kylät ry:n toiminnanjohtajana työskentelevä **Elina Seppänen** (taulu 7765) Kouvolasta. Uudessa valtuuskunnassa on nyt 26 jäsentä, joista 11 on naisia ja 15 miehiä.

Sukukokous kutsui sukuyhdistyksen uusiksi kunniajäseniksi **Ari Lehtomäen** (taulu 11022) ja **Erkki Mänttärin** (taulu 11496) Kouvolasta. Sukuyhdistyksellä oli entuudestaan 11 kunniajäsentä.

Kokouksen pääätteksi Sukuseurojen Keskusliiton kultaisella ansiomitalilla palkittiin haminalainen **Kaisu Venäläinen** (taulu 2847).

Lisäksi kaksi uutta sukuyhdistyksen omaa vapaaehtoistoimijoiden tunnustuspalkintoa saivat pitkäaikainen tuotevaraston hoitaja ja sukutuotemyyjä **Aila Huovi** (taulu 2951) ja kotiseutumuseo Sukumuseon museomestarina vanhempiensa jalanjäljissä toiminut **Markku Kujala** (taulu 2838) Kouvolan Liikkalasta.

JARMO LEHTOMÄKI ja MARKO WAHLSTRÖM (taulu 11020), teksti
MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), kuvat

Videotervehdykset. Anni Rowe Australiasta (ylh. vas.), Lily, Sari ja Daniel Austin Kanadasta, Mari Langreiter Iso-Britanniasta ja Markku Huovila Ruotsista saivat edustaa ulkosuomalaisia Mänttäreitä. Kuvakollaasi tervehdysten lähettäjien kuva-arkistosta.

Tapaamiset vahvistavat sukupolvien ketjua

Tuore valtuuskunnan jäsen. Elina Seppänen oli saanut tehtäväkseen jakaa sukujuhlaan tulijoille juhlarintanapit.

Konkarijuhlilja. Liikkalalainen Veino Vakkari osallistui pikukupoikana kaikkien aikojen ensimmäiseen sukujuhlaan vuonna 1934.

– Näköjään heti joutui mukaan, naureskeli Mänttärin Sukuyhdistyksen valtuuskunnan uusin jäsen, kouvolaalainen **Elina Seppänen** (taulu 7765) Myllykosken seuratalon aulassa ojennellessaan osallistujapinssejä sukujuhlaan tulijoille.

Hän odottaa innolla, mitä valtuuskuntaan kuuluminen tuo tullessaan. Herännyt kiinnostus omiin juuriin toi kahden lapsen äidin mukaan sukuyhdistyksen toimintaan.

Liikkalalainen **Veino Vakkari** (taulut 1662 ja 2851) on osallistunut Mänttärin sukujuhliin aivan alusta asti.

– Ensimmäisiin juhliin Liikkalan Mänttärinmäellä vuonna 1934 osallistumisesta ei tosin ole jäänyt muistikuvia, sillä olin silloin 1-vuotias sylilapsi.

Veinon lapsuudessa sukujuhlaa vietettiin hänen äitinsä kotitalon pihalla tai niinipuun (metsälehmus) alla, joten oli oikeastaan itsestään selvää, että hän oli aina mukana.

Sukujuhlaan osallistuminen on myöhemminkin ollut tärkeää Veinolle, vaikka hän ei ole muuten osallistunut sukuyhdistyksen toimintaan kovin aktiivisesti. Mukaan häntä on toki pyydytty, mutta mies on ollut jo niin monessa mukana, ettei aika ole kaikkeen riittänyt.

Vakkari on muun muassa toiminut pitkään Sipilän kotiseutuyhdistyksen puheenjohtajana, ollut käynnistämässä useita kotiseutuhankkeita

Sukuyhdistötoiminta on kulkenut suvussa

Helsinkiläiselle **Mia Berlinille** (taulu 2957) sukuyhdistystoiminta on kulkenut suvussa.

– Sekä isoäiti **Raija Mänttärin** (taulu 2955) että isä **Aki Mänttärin** (taulu 2957) ovat olleet aktiivisia yhdistyksen tehtävissä.

Mia aloittaa toisen kauden Mänttärin Sukuyhdistyksen valtuuskunnassa. Edellisestä omasta

sukujuhlasta on tosin jo aikaa.

Perheen ensimmäinen yhteinen sukujuhlavierailu osoittautui kaikille ihan kivaksi päänavaukseksi, joten jatkoa on varmasti luvassa. Mian mukana olivat puoliso **Kristian** sekä lapset **Arvi** (2 vuotta) ja **Kiira** (8 kuukautta).

Valkeakoskelainen **Timo Suurnäkki** (taulu 9112) toi Mänttärin sukujuhlaan onnittelutervehdyksen Suurnäkin sukuyhdistykseltä.

Myllykoskella hän saattoi rentoutua seuraamaan ohjelmaa ja tapaamaan sukua. Edellinen päivä oli hikisempi, sitä hän vietti Haminassa Suurnäkin sukuyhdistyksen 25-vuotisjuhlaa isännöiden.

– Suvut nivoutuvat läheisesti yhteen, toteaa Timo, joka tutkii usein sekä Mänttärin sukukirjoja että Suurnäkkien Aatran kurjesta maailmalle -sukukirjaa.

– Oman historian tunteminen on nyt entistä tärkeämpää.

MARJA KYTÖMÄKI (taulu 3633), teksti
MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), kuvat

Rennosti juhlien. Timo Suurnäkki edusti sukujuhlissa kutsuttuna Suurnäkki-sukuseuraa, mutta hän kuuluu myös Mänttärin sukuun.

Puumerkki. Mänttäre-puukkojen nahkatupit on varustettu Mänttären puumerkillä.

Kuva: Marko Wahlström

Puukkovalikoima. Sota- ja armeija-ajan huolletuista puukoista karhunpää-puukko on tehty siellä jossain sodan melskeissä ja toinen on käynyt armeijan 1960-luvulla. Poronluisten puukkojen kahvoissa on poronluuta, puuta ja nahkaa. Mänttäre-puukkojen

Poroa ja tuohta. Lieksalaisen Pekka Oinosen terään Tuomo Lovén on tehnyt kahvan poronluusta ja tuohesta. Tupen musta nahka on saanut Mänttären puumerkitunnuksen.

Puukko syntyy pienemmissäkin tiloissa

Vantaalainen Tuomo Lovén kiinnostui puukkojen tekemisestä luettuaan paikallislehdestä aikuisopiston kurssista.

Vantaalainen **Tuomo Lovén** (taulu 10309) toi viime heinäkuun sukujuhlaviikonlopun kädentaitojen pop up -näyttelyyn nähtäville puukkoja, joista suurimman osan hän on itse tehnyt. Mukana oli myös kaksi muuta miehelle tärkeää puukkoa, jotka hän on huoltanut.

- Kaikki puutyöt ovat lähellä sydäntä, hän kertoo.
- Kesämökillä minulla on koneineen tilat, joissa rakentelen limilautaveneitä.

Uusi harrastus vei mennessään

Puukoista Lovén kiinnostui luettuaan vuonna 2017 Vantaan Sanomista aikuisopiston kurssista, jolla valmistettaisiin suomalainen puukko valmiiseen terään ja tehtäisiin puukolle tuppi puukonteon artesaanin ohjaamana.

Kursseja on sittemmin tullut käytyä useita, taito on karttunut yhä uusilla tekniikoilla.

– Tietysti ensimmäinen itse tehty puukko oli mukana näyttelyssä. Kursseilla ovat syntyneet myös poronluukahvaiset puukot tuppeineen ja tuppi karhunpääpuukkoon. Poronluupuukkojen kahvoissa on käytetty poronluuta, puuta ja nahkaa.

– Keittiöveitset teräsuojilla on myös tehty kursseilla, sekä Mänttäre-puukoista vaaleanahkaisella tupella oleva. Mänttäre-puukkojen nahkainen tuppi on varustettu Mänttären puumerkillä.

Muistopuukko sieltä jostakin

Toinen Lovénin huoltamista puukoista on hänen oma armeijapuukonsa vuodelta 1964. Siitä on korjattu kahvan lakkaus, kiillotettu helat ja terä sekä pesty ja rasvattu tuppi.

– Karhunpääpuukko taas kulkeutui matkaani kotitalon tyhjennyksen myötä. Se oli ”tallessa” varaston kätkeissä noin 50 vuotta.

Muuta tietoa puukon vaiheista ei ole säilynyt kuin, että se on ollut isän mukana siellä jossakin.

Lovén on kiillottanut karhunpääpuukon terän ja helat, ja tehnyt uuden tupen vanhan mallin mukaan.

Puukko tehdään tarpeen mukaan

Lovén tekee puukot valmiisiin teriin. Sopiva terä pitää kuitenkin osata valita käytön mukaan.

– Teräksen valintaan ja terän teroituskulmaan vaikuttaa se, mihin käyttöön puukko tulee. Myös kahvan ja tupen materiaalit riippuvat puukon käyttötarkoituksesta.

Tuomo on huomannut, että eläkkeellä puukon teko on helppo harrastus, sillä se ei vaadi isoja työtiloja. Puukko on myös hyvä lahja henkilöille, joilla on jo kaikkea.

– Jos puukko tulee lahjaksi, pyrin valitsemaan värit ja muodot lahjan saajan mukaan.

MARJA KYTÖMÄKI (taulu 3633), teksti ja kuvat

Juhlakenkiä, koru- rasioita ja perinnevöitä

Kädentaitojen pop up -näyttelyssä Myllykosken Seuratalon lämpiössä oli esillä myös sippolalaisen kengäntekijä ja tekstiili-alan monitaituri **Tytti Porvari** (taulu 9433) käsin parkitut, lohen nahkaiset ja suupuhalletuilla lasikoristeilla varustetut naisten juhlakengät, jotka olivat esillä New Yorkin muotiviikoilla.

Tuusulalainen **Katja Wasell** (taulu 9485) oli asettanut näytille korurasioita sekä ketjujen, kellojen ja mitalien koteloita.

Isot rasiat ja pienten korurasioiden sisustukset ovat syntyneet käsityönä yrittäjäpariskunta **Atso** ja Katja Wasell'in liiketoimintana (Lahja Apu, LA-Muovista Oy ja Muovila) 1950-luvun lopulta alkaen näihin päiviin asti.

Yhden korurasian sisällä esillä oli Suomen leijonavaakunan painolaatta (peilikuvana), jolla on nimikoitu Tasavallan Presidentin kanslian tilaamat rasiat vuosina 1956–2023.

Perinnevyö annettiin kihlauksen yhteydessä

Kouvolaalainen **Marjo Ihalainen** (taulu 3779) oli asettanut nähtäville äitinsä **Rauni Ihalaisen** (o.s. **Mänttäre**) vuonna 1991 tekemän villatäkänän, johon on taituroitu Mänttärin suvun puumerkki.

Niin ikään esillä oli Rauni Ihalaisen vuonna 1992 puuvillasta valmistama Sukupuu ja puumerkit -poppanakudos.

Nähtävillä oli myös Sippolan alueella häihin liittyvää kaksi 1900-luvun alusta peräisin olevaa, **Vilhelmiina Huovilan** (o.s. **Seppälä**) valmistamaa perinnevyötä ("side"), jonka morsian antoi kihlauksen (sormustaminen) yhteydessä paidan kanssa sulhaselle, tämän vanhemmille ja puhemiehelle.

– Villasta ja puuvillasta valmistetut vyöt ovat myös Sippolan kansallispuvussa. Olen itse valmistanut vyön vuonna 1990, Ihalainen kertoi.

Pitsikäsineet vuodelta 1848

Puustisen siskokset **Eeva Puustinen** (taulu 4019) Kouvolan Inkeroisista sekä **Liisa Puustinen** (taulu 4019) ja **Leena Kaukiainen** (taulu 4020) Kotkasta olivat asettaneet esille kansallispukuja, pitsiliinoja, ristipistotöitä ja tyynynpäällisiä heidän äitinsä mittavasta kokoelmasta. Lisäksi esillä vanhan ajan kelkka.

Mänttärin Sukuyhdistyksen lahjoituksena syksyllä 2020 saamista esineistä nähtävillä oli **Aarne Aholan** (taulu 11430) 1930-luvulla nikkaroima puinen ompelukori/käsityölaukku. Laukku on tehty ruotsalaisen Allers-lehden X-Tidningenissä vuonna 1935 julkaistun "En sypåse, som kan stå" -ohjeen mukaan.

Esillä olivat myös pitsikäsineet vuodelta 1848, jotka ovat **Helena Aholan** perintöä. Aarne Aholan äiti **Helena (Leena Stiina) Ahola** oli Lätisen Viipurinlahden piiriliiton Sippolan Marttayhdistyksen jäsen.

Uudempaa käsityöperinnettä

Uudempaa käsityöperinnettä edustivat joensuulaisen **Sara Mänttärin** (taulu 10790) tekemät Mänttäre-villasukat, jotka on kudottu kuusankoskelaisen **Mari Mänttärin** (taulu 3007) loihtiman Mänttäre-sukkamallin pohjalta. Malli julkaistiin Niinipuu-lehdessä 28/2021.

Sippolalainen **Sirkka-Liisa "Sipi" Ukkola** (taulu 5514) puolestaan oli asettanut esille tekemänsä Sippola-sukat.

MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), teksti ja kuvat

Kengäntekijä. Tytti Porvari esitteli valmistamiaan naisten ja miesten kenkiä.

Vankiloista tuttu. Lusija-laukku on Tytti Porvarin tuotantoa. Kukapa ei tuntisi kuosia.

Mittava kokoelma. Siskosten Eeva ja Liisa Puustisen sekä Leena Kaukaisen äidin käsitöitä.

Leijona-laatta. Painolaatalla on nimikoitu Tasavallan Presidentin kanslian tilaamat ansiomitalirasiat.

Ensikertainen. Hattulalainen Anu Kaartosalmi debytoi kuvataidenäyttelyssä Mänttärin suvun taidenäyttelyssä. Häneltä oli esillä teossarja "Pyhät kivet, puuhun piirretyt". Kuva: Marko Wahlström.

Iloa ja väriä elämään

Suku yhdistää myös taiteen kautta. Mänttärin taidenäyttelyyn saatiin yhteensä 38 teosta 12 taiteilijalta. Näyttely oli esillä Haminan Kirjastogalleriassa.

Taide yhdistää monella tavalla.

– Se sitoo yhteen niin taiteen tekijöitä kuin katsojia, nuorempia ja vanhempia, Mänttärin taidenäyttelyn koordinaattori **Marko Wahlström** (taulu 1943) totesi näyttelyn avajaisissa.

Hän toi esiin kulttuurin merkityksen myös yhteiskunnan taloudelle. Taide yhdistää myös näyttelyissä käyvää ja taidetta ostavaa yleisöä.

– Tätä vuoropuhelua oma aikakautemme juuri nyt tarvitsee. Iloa ja väriä elämään!

Mänttärin suvun taiteilijoiden yhteisnäyttely aloitti sukuyhdistyksen viime heinäkuisen 90-vuotisjuhlan viettämisen ja vei juhlinnan Kouvolan ohella myös Haminaan.

Näyttelyssä oli esillä yhteensä 38 teosta 12 taiteilijalta. Eri kuvataiteen lajit olivat edustettuna monipuolisesti: nähtävillä oli eri

tekniikoilla tehtyjä maalauksia, veistoksia ja valokuvia.

Osa näyttelyn taiteilijoista oli sukunäyttelyn konkareita, osa oli tuonut töitään ensimmäistä kertaa suuren yleisön nähtäville. Joukossa oli sekä taiteen harrastajia että kuvataiteen ammattilaisia.

Ensikertalaiset esillä

Hattulalaiselle **Anu Kaartosalmelle** (taulu 11850) Mänttärin yhteisnäyttely oli aivan uusi kokemus. Henkilöstö- ja taloushallinnon työn vastapainoksi hän harrastaa käden taitoja valokuvauksesta tiffanylasitöihin.

Esillä hänen töitään ei ole ollut aikaisemmin. Hän on toiselta koulutukseltaan tekstiiliartenomi AMK.

Näyttelyssä häneltä oli neljä akryylinäköillä puulle maalattua hämäläistä kirkkoa.

– Pyhät kivet, puuhun piirretyt -sarjan kirkot ovat keskiaikaisia

hämäläisiä kirkkoja, joiden kiven, tiilen ja rappauksen yhdistelmä viehättää minua, Kaartosalmi kertoi.

– Kolme kirkkoa on nimetty suojeluspyhimysten mukaan, mutta Vanajan kirkko on aikoinaan jäänyt ilman omaa pyhimystä eikä sitä nytkään saa. Hattulan Pyhän Ristin kirkkoon voidaan yhdistää Anna, Hauhon kirkkoa suojelee Johannes ja Lammin kirkkoa Katariina.

Toinen taidenäyttelyjen ensikertalainen, haminalainen **Tiina Läätö** (taulu 15223) työskentelee varhaiskasvatuksen opettajana, mutta on aikaisemmin työskennellyt myös lähihoitajana ja ahtaajana. Läätin näyttelytyöt olivat betoniveistoksia.

– Näistä betonitöistä ei tule koskaan ihan sellaista kuin mielessä suunnittelee, vaan jokainen muotoutuu käsissä omanlaisekseen.

Ammattilaiset asialla

Kuvataiteilija **Leena Linnalaaksolle** (taulu 6990) ja valokuvataiteilija **Minna Metsärinteelle** (taulu 1538) kuvataide on ammatti. Moilemmille luonto ja luonnon ja ihmisen suhde ovat keskeisiä teemoja.

Kotkalaisella Linnalaaksolla on ollut useita yksityis- ja yhteisnäyttelyitä Suomessa, Japanissa, Sveitsissä ja Virossa.

– Asioiden ja tapahtumien pohdiskelu ja kulkureittien seuraaminen tai niiltä eksyminen tuottavat paljon visuaalista materiaalia, hän kertoi.

– Luonto on keskeisessä osassa sekä sippolalaisen Minna Metsärin teoksen taiteessa että uudessa kokoelmassa, jonka tuotosta osa menee eläinsuojeluun. Hän on lanseerannut yhdessä äitinsä **Marketta Metsärin** (taulu 1538) kanssa lähinnä saunatuotteisiin keskittyvän Metsärinne-tuotepöytä, jonka kuoseina ovat valokuvataiteilijan omat luontokuvat.

– Luonto on myös erittäin tärkeä voimavara ja energianlähde. Lisäksi erilaiset kummallisuudet ja yksityiskohdat kiehtovat. Valokuvilla pyrin tuomaan esiin sen, mitä ja miten olen maailmaa matkan varrella nähnyt tai miten sitä haluan nähdä.

Esillä olleissa teoksissa oli mukana häivähdys satumaisuutta, veden liikettä ja luonnon upeutta kaikkiaan, taltioituna niin omalta pihamaalta Sippolasta kuin Verlan tehdasmuseon padolta ja Italian Caprin rantavesistä.

Kokeneita harrastajia

Suurin osa näyttelyn taiteilijoista on kokeneita kuvataiteilijoita, jotka ovat kuitenkin tehneet pääosan työelämänsä aivan muulla alalla.

Lahtelainen **Jorma Kujala** (taulu 5506) kuuluu Mänttärin taidenäyttelyiden konkarisarjaan. Hänelle kuvataide ja kädentaidot ovat tuoneet vastapainoa pankinjohtajan työhön. Hän osallistui suvun taiteen näyttelyyn jo kuudetta kertaa.

Maalaamisen ohessa Kujalan harrastuksiin ovat lähes koko aikuisiän kuuluneet mieskuorolaulu, eläkkeellä taas myös nuoruden harrastus puutyöt, erityisesti seinäkellojen rakentaminen eri puulajeista.

Sippolalainen **Leena Pousi** (taulu 3807) ehti tehdä 15 vuoden työuran lastenhoitajana ennen oman taidekeramiikkayrityksen perustamista. Nykyään taide, lähinnä akryylivärimaalaus, on enemmän harrastus puutarhanhoidon ja runoilun ohella.

Kaikki näyttelyn teokset oli varttunut vuosilta. Esillä oli sekatekniikka, keramiikka ja akryyliväriteokset.

Myllykoskella asuvan **Jarmo Liikkasen** (taulu 1665) taideharrastus alkoi vuonna 1987, kun hän liittyi Anjalankosken taideseuraan. Öljyväreillä maalaamisen aloittaneelle Liikkaselle tuttuja tekniikoita ovat myös akvarelli, grafiikka, keramiikka ja paperitaide.

– Nykyisin käytössä kuluu eniten akryylivärit. Tähän näyttelyyn valitsin naivistisen akryylimaalauksen ”Ystäväni/hetki elämää”, joka kertoo pienin vinkein nuoruuteen ja kaveriini liittyvää tarinaa. Kaksi

muuta teosta on tehty kierrätystä ja maalausta yhdistämällä.

Koko työuransa terveydenhuoltoalalla tehnyt kotkalainen **Erja Ukkonen** (taulu 6859) on toiminut viitisen vuotta posliininmaalauksen tuntiopettajana. Näyttelyssä on esillä sekä posliini- että akvarellitöitä.

– Akvarelli- ja posliininmaalausaiheeni ovat yleensä realistisia, usein innoittajana ja apuna käytän valokuvia. Akvarellitöitäni on ollut esillä opiston näyttelyissä, posliininmaalauksia alan julkaisussa.

Myös akvarelli-, öljy- ja akryylimaalausta yli 30 vuotta harrastanut kotkalainen **Seija Westman** (taulu 6435) on tehnyt työuransa sosiaali- ja terveysalalla. Hänen töitään on esillä sekä julkisissa että yksityisissä kokoelmissa sekä hän on myös osallistunut useisiin yksityis- ja yhteisnäyttelyihin Suomessa, Virossa ja Italiassa.

– Tähän näyttelyyn asetin akryylimaalaukset, jotka ilmaisevat mielestäni väriä ja valoa. Kuvat ovat tunnelmahakuisia, ihmis- ja eläinaiheita.

Kouvolaalainen **Sari Holanti** (taulu 14640) on taiteen, askartelun ja käsityöiden harrastaja, joka on osallistunut useisiin yhteisnäyttelyihin. Hän maalaa akryyli-, öljy-, guassi-, akvarelli-, pastelli ja sumi-e-tekniikoilla. Mänttärin yhteisnäyttelyssä häneltä oli kolme pastellityötä.

Luonnon tutkimista linssin läpi

Minna Metsärin teoksen lisäksi näyttelyssä oli esillä **Maija** ja Marko Wahlströmin valokuvia. Porvoolaisen Maija Wahlströmin (taulu 1943) näyttelykuviin oli kevään ja kesän 2024 kukkaloistoa.

Taidenäyttelyn koordinaattori Marko Wahlström on harrastanut valokuvausta kuusivuotiaasta alkaen. Kuvaaminen on olennainen osa porvoolaisessa kaupunkilehdessä tuottaja-toimittajana työskentelevän Wahlströmin työtä, mutta ympäristön dokumentointi ja luontokuvaus kuuluvat myös vapaa-aikaan.

– Näyttelyssä esillä oleva sarja on syntynyt lomamatkoilla Kreikan Pargassa, matkalla Johanneksen pitäjän Haltiasaareen ja Ahvenanmaan Kökarissa ottamistani kuvista. Kuvaamiseen sopii niin järjestelmäkamera kuin kännykkä.

MARJA KYTÖMÄKI (taulu 3633), teksti
MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943) kuvat

Mänttärin taiteilijoiden yhteisnäyttely teokset ovat nähtävillä virtuaalisessa taidegalleriassa, joka löytyy verkkosivulta www.niinipuu.fi.

Hampaista taiteeksi. Haminalaisen Tiina Läätin Suudellaanko?-teos syntyi, kun hän alkoi miettiä, miten voisi hyödyntää taiteessa hampaiden oikomisalvot. – Kalvot on levennetty kuumailemapuhaltimella sopivaksi sammakon suuhun, hän kertoi. Vieressä hänen betoniveistos ”Huutaja”.

Tukholman satama ja Gamla Stan. Erik Dahlberghin kaiverrus vuodelta 1693.

Kun kantaisä Tukholmaan reissasi

Tuomas Abrahaminpoika Mänttari edusti suomalaisia talonpoikia Ruotsin valtiopäivillä 357 vuotta sitten.

Mänttärin suvun kantaisä **Tuomas Abrahaminpoika** (taulu 1) näki ja koki elämässään paljon. 1600-luvun alkupuolella hän ratsasti nuorukaisena Ruotsin armeijassa 30-vuotisen sodan aikana.

Myöhemmin, vuonna 1668, Tuomas matkusti Kymin kihlakunnan talonpoikais-säädyn edustajana Ruotsin valtiopäiville Tukholmaan.

Reissu Tukholmaan oli vaativa ja haasteita piisasi. Kuoppaiset tiet, vaarallinen merimatka, suurkaupungin sekavuus, vieras kieli ja lopulta rahapulakin. Tuomakselta ei jäänyt raporttia matkastaan, mutta jotain voimme yrittää päätellä eri lähteiden perusteella.

Edustajat isoista taloista

Kunkin kihlakunnan talonpojat valitsivat keskuudestaan edustajan valtiopäiville. Edustaja valittiin usein isosta talosta, jollainen Mänttärin ratsutilakin oli. Ajateltiin, että niissä yhden miehen poissaolo ei haitannut tilan töitä kohtuuttomasti.

Vuoden 1668 valtiopäivät alkoivat 9. kesäkuuta ja päättyivät vasta 1. lokakuuta. Koska myös matkat kestivät kauan, Tuomas joutui olemaan pois kotitalalta koko kiireisimmän maatöiden ajan.

Valtiopäivät Tukholmassa ei 1600-luvulla ollutkaan talonpoikien tavoitteleva keikka. Päinvastoin.

Ratsun hinta kukkarossa

Tuomaksen valtiopäiväreissun kulut kerät-

tiin Kymin kihlakunnan talonpojilta, kruunulta ei herunut äyriäkään. Hänen matkakassansa lieene ollut noin sata kuparitaalaria, millä olisi saanut vaikkapa ratsuhevoson.

Rahat olivat Tuomaksen mukana kolikkoina, koska ainoa seteleitä jakanut pankki oli vastikään mennyt nurin.

Vielä hankalampi matkaraha olisi ollut Ruotsin sekavan rahajärjestelmän suurin kummajainen, jopa 20 kiloa painava kuparilevy ploatu.

Kievarikyyti Turkuun

Tuomas käytti kestikievereiden palveluja reissatessaan ensin Suurta Rantatietä kohti Turkua. Ehkä hän sai myös matkakaverin jonkin toisen kihlakunnan edustajasta.

Kievereita oli parin peninkulman välein, mutta tie oli kuoppainen ja mutkainen. Matkanteko puupyöräisillä jousettomilla hevoskärryillä oli hidasta ryytyttämistä. Noin viikon päästä Tuomas saapui Turkuun, missä oli silloin viitisen tuhatta asukasta.

Meren yli Tukholmaan

Turun satama oli 1600-luvun lopulla hiljainen. Elettiin Ruotsin sota-aikaa ja kruunu oli pakkolunastanut isot laivat sotakuljetuksiin.

Turusta seilattiin Tukholmaan yleensä pienehköillä purjepaateilla, kuutoilla ja merimatka oli aina vaarallinen. Ehkä Tuomaskin löysi paikan kuutolta ja purjehti sen tuhdolla keinuen Ahvenanmaan kautta Tukholmaan.

Tukholma oli vilkas Pohjois-Euroopan metropoli, jonka satamaan saapuminen oli suuri elämys. Satama vilisi laivoja ja veneitä, rannan kerrostalot seisoivat tiheässä ja Tre Kronor -kuninkaanlinna kohosi uljaana. Tuomas ehti vielä kokea tuon kauniin renessanssilinnan, joka 30 vuotta myöhemmin tuhoutui tulipalossa.

Avajaiset linnassa

Ruotsin valtiopäivillä oli 1600-luvulla neljä säätyä: aatelisto, papisto, porvaristo ja talonpojat. Valtiopäivät kokoontui noin joka neljäs vuosi ja edustajia saattoi olla jopa tuhat.

Avajaiset pidettiin kuninkaanlinnan hulppeassa valtakunnansalissa, jossa koko suuri edustajajoukko seisoj arvojärjestyksessä. Aateliset kukkoilivat etummaisina ja kuten on helppo arvata, talonpojat kurkkivat salin perältä.

Ruotsin kuningas **Kaarle XI** oli vuonna 1668 vasta 13-vuotias ja valtakuntaa hallitsi holhoojahallitus. Varmaankin myös nuori kuningas osallistui avajaisiin ja Tuomaskin hänet kaukaa näki. Pitihän kuninkaan tutustua tehtäviinsä, jotka alkoivat toden teolla jo seuraavilla valtiopäivillä.

Keskustelut på svenska

Kukin sääty kokoontui omissa tiloissaan käsittelemään valtiopäivien asioita. Aatelisto upoudella ritarihuoneella, papisto suurlukossa ja porvaristo raatihuoneella. Talonpojat vuokrasivat kokouspaikakseen vaatimattoman kiltatuvan. Rakennus, jossa tupa toimi, sijaitsee edelleen Tukholman vanhassa kaupungissa. Nykyisen asuin- ja liikekiinteistön seinään kiinnitetty sinivalkoinen muistolaatta kertoo talonpoikaissäädyn kokoontuneen paikassa aina vuoteen 1775.

Säätyjen keskustelut käytiin ruotsiksi, mistä monet suomalaiset talonpojat eivät ymmärtäneet sanaakaan. He olivat täysin tulkin varassa, eikä heillä aina ollut hajuakaan kokouksen puheenaiheesta. Tuskinpa Tuomaksenkaan ruotsin kielen taito päätti huimasi.

Kun valtiopäivät äänesti asioista, kullakin säädyllä oli yksi ääni. Kolmen säädyn yhteinen kanta riitti päätökseen, muussa tapauksessa kuningas päätti asian. Talonpojat saivat joskus papiston ja porvariston puolelleen

aatelisia vastaan, mutta usein käteen jäi vain lisää veroja ja väenottoja.

Suurkaupungin vilinässä

Tukholma oli noin 60 000 asukkaallaan 1600-luvun suurkaupunki. Vanhakaupunki (Gamla Stan) pakkautui Stadsholmenin saarelle. Se oli ahdas, löyhkäävä ja vaarallinenkin, tupaten täynnä taloja, kujia ja ihmisvilinää.

Luokkaerot olivat valtavat ja köyhät sinnittelivät nälkäräjällä. Varakkaat keikaroivat silkkihepenissä ja rakensivat palatsejaan Stadsholmenin ulkopuolelle.

Pää pyörällä Tuomas seurasi Tukholman värikästä ja äänekkästä elämää, jota eräs ruotsalainen opiskelija kuvasi muistikirjassaan. Härkiä, puukasoja, pesijöitä, talonpoikia, venemiehiä, kantajia, kärryjä, vaunuja, kuskeja, törkyä, vartijoita, sotilaita, marssia, meteliä, trumpetteja, kirkonkelloja, koiria, poikia, piikoja, loputonta ihmisvirtaa ees ja taas.

Kukkaro tyhjänä

Valtiopäivät venyivät ja lopulta Tuomaksen kukkarossa pilkotti pohja. Kenraalikuvernööri **Herman Fleming** lähetti Tuomaksen rahapulasta kirjeen Kymin kihlakuntaan. Talot joutuivat keräämään vähistä kolikoistaan Tuomakselle vielä yhteensä 10 hopeataalaria, mikä vastasi arvoltaan 30 kuparitaalaria.

Tuomas vei Tukholman valtiopäiville Kymin kihlakunnan anomuskirjelmän, josta hyväksyttiinkin ehtoollisviinin hankinta Sippolan uudelle kappelikirkolle.

Viinin oston korvamerkittiin neljällä tynnyrillä veroviljaa. Viini oli kallis tuontitavara, jota rahvas sai harvoin siemailla. Hyvä jos tilkkasen ehtoollisella.

Takaisin Liikkalaan

Lokakuussa 1668 Tuomas Abrahaminpoika pääsi vihdoon pitkälle syksyiselle kotimatkalle.

Perillä Liikkalassa Mänttärin tuvan penkillä Tuomas huokaisi helpotuksesta. Hän ei varmaankaan ollut hinkunut valtiopäiville, mutta hoiti vaativan luottamustehtävänsä mallikkaasti.

Kyselijöille Tuomas haasteli reissustaan – kuninkaanlinnasta, koppavista aatelisista, kaupungin vilksestä, merimatkasta ja kuka ties mistä. Maailmanmiehen maine kasvoi kohisten, eikä syyttä.

VESA VAINIO (taulu 1859), teksti

Niinipuu-lehden 30-vuotisen taipaleen kunniaksi lehden historian ensimmäinen lukijamatka Tukholmaan järjestetään "Tuomas Abrahaminpojan jalanjäljillä" ensi lokakuussa. Lue lisää matkaohjelmasta sivulta 35.

Stadsmuseet Stockholm

Tre Kronor kuninkaanlinna. Govert Camphuysenin öljymaalauk vuodelta 1661.

Keskisuomalaisia koolla. Keski-Suomen Mänttären tapaaminen kesäkuussa 2014 keräsi Palokan Pelimannitaloon Jyväskylään yli 50 mänttäriläistä. Maija Mänttari-van Der Kuip ja Dick van Der Kuip säestivät kahvittelua irkkumusiisoinnillaan. Kuva: Jarkko Mänttari

Aluetoiminta täyttää 30 vuotta

Maakunnalliset sukutapaamiset ryöpsähtivät keväällä 1995, jolloin perustettiin myös sukututkimusjaosto.

Mänttären Sukuyhdistyksen päätös alkaa julkaista Niinipuu-lehteä sai aikaan myös maakunnallisen aluetoiminnan ryöpsähdysen.

Lehden ensimmäinen numero ilmestyi maaliskuussa 1995, ja jo saman kevään aikana alueellisia sukutapaamisia järjestettiin Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa.

Mänttären suvun kantasijoilla Kymenlaaksossa paikallistapaaminen järjestettiin Anjalan maatalousoppilaitoksessa sukututkimuksen äärellä syksyllä 1995. Samana syksynä myös pääkaupunkiseudulla asuvat Mänttärit kokoontuivat ensimmäisen keran.

– Jokaisessa tilaisuudessa innostus omia juuria kohtaan oli melkoinen: tunnelma lämmin, iloinen ja elämänmyönteinen, su-

vun päämiehenä tuolloin toiminut **Jorma Mänttari** (taulu 11480) kuvaili seuraavan vuoden Niinipuussa.

Valtakunnallisesti toimivan laajan suvun jäsenille tuli tarve kokoontua yhteen niin alueellisesti kuin paikallisesti omilla kotiseuduillaan. Yhdistyksen 80-vuotishistoriikin mukaan sukukerhotilaisuuksien järjestämistä oli tosin mietitty johtokunnassa jo joulukuussa 1966 ja paikallisia suvun jäseniä kutsuttiin Liikkalan Akulaan tapaninpäivänä 1970.

Keskisuomalaiset uranuurtajina

Uraauurtavimpia Kymenlaakson ulkopuolisen aluetoiminnan saralla ovat olleet Keski-Suomen Mänttärit, jotka pitivät sukuyhdistyksen ensimmäisen paikallistapaamisen jo 8.2.1964 eli yli 60 vuotta sitten. Tuolloin **Laina Leppänen** kutsui **Evert Mänttärin** (taulu 3912) Jyväskylän alueen

sukutapaamiseen.

Seuraava tapaaminen Keski-Suomessa pidettiin vuonna 1986, kolmas Tikan majalla Jyväskylässä huhtikuussa 1996 ja neljäs Palokan Pelimannitalolla Jyväskylässä kesäkuussa 2014.

Keski-Suomen Mänttären yhteyshenkilönä toimii **Anne-Riitta Mänttari** (taulu 3926), joka jatkaa setänsä **Jarkko Mänttärin** (taulu 3940) jalanjäljillä.

Hämeessä kipinä heräsi kahdella alueella

Kanta-Hämeen Mänttärit kokoontuivat Hämeenlinnan linnan leivintuvassa 20.4.1995. Paikalla ensitapaamisessa oli 28 sukulaista. Kanta-Hämeessä on kokoonnuttu viimeksi 2000-luvun alkupuolella.

Päijät-Hämeen Mänttärit aloittivat paikallistapaamiset vuonna 2014. Tosin nelihenkinen toimikunta Lahden seudulla oli aloittanut toimintansa myös vuonna 1995.

Päijät-Hämeen debyytti. Mänttärin Sukuyhdistyksen 80-vuotisen historian ensimmäinen Päijät-Hämeen sukutapaaminen keräsi Lahden Wanhain Walimoon noin 90 sukulaista tammikuussa 2014.

Nykyisin Kanta- ja Päijät-Hämeen Mänttärät ovat yhdistäneet voimansa Hämeen Mänttäreiksi. Aluetoiminnan yhteyshenkilöt Jorma Mänttärä (taulu 11480) Hollolasta ja **Pirjo Pohto** (taulu 6935) Hämeenlinnasta edustavat molempia maakuntia.

Pirkanmaalla juhlava lähtölaukaus

Pirkanmaan Mänttärät kokoontuivat ensimmäisen kerran juhlavasti Suomalaisella Klubilla Tampereella 25.4.1995. Paikalla oli 40 osallistujaa. Tilaisuus alkoi kaupunginvaltuuston silloisen puheenjohtaja, kunnallisneuvos **Seppo Salmisen** (taulu 2536) tervehdyksanoilla.

Ensitätapaamisen jälkeen pirkanmaalaiset ovat kokoontuneet Tampereen kaupungin Kristinlinnassa Kaukjärven rannalla 30 sukulaisten voimin keväällä 1997 ja Aleksanterin koululla huhtikuussa 1999. Kokoontumista huolehti toimikunta, johon kuuluivat **Pekka Kujala** (taulu 5101), **Päivi Lampinen** (taulu 7508), **Sinikka Härmä** (taulu 4103) ja **Jorma Valkamo** (taulu 2533).

Viime vuosina (2019–2025) pirkanmaalaiset ovat osallistuneet Tampereen Seudun Sukututkimusseuran järjestämään Sampoilan Sukututkimuspäivään.

Nykyisin Pirkanmaan Mänttäräiden yhteyshenkilöinä toimivat siskokset Päivi Lampinen ja **Anne Kalliola** (taulu 7514).

Sukututkimusjaosto syntyi Turussa

Varsinais-Suomen Mänttärät kokoontuivat ensimmäisen kerran valtakunnallisilla sukumessuilla Turun messukeskuksessa 20.5.1995.

Tilaisuuteen osallistui 15 paikallista sukututkijaa. Tapaamisessa aloitettiin sekä Varsinais-Suomen aluetoiminta että perustettiin Mänttärin Sukuyhdistyksen sukututkimusjaosto, joka kasvoi parhaimmillaan ainakin 33 henkilön verkostoksi.

– Muistelen itsekin olleeni silloin paikalla, sukuyhdistyksen nykyisen suku- ja historia-

tutkimusverkoston yhteyshenkilö **Kari-Matti Sahala** (taulu 14495) mietiskelee.

Varsinais-Suomessa on kokoonnuttu viimeksi 2000-luvun alkupuolella: Suomalaisella Pohjalla kokoonnuttiin 10.5.2001, Ruissalon Y-Hovissa 28.5.2002 ja Liikkalaan retkeiltiin heinäkuussa 2004. Varsinais-Suomen Mänttäreiden puuhaihmiä ovat olleet muun muassa **Timo Häkkinen** (taulu 6727), **Kaarina Koskinen** (taulu 7028), **Leena Paakkinen** (taulu 5840), **Olli Töytäri** (taulu 7826) ja **Liisa-Marja Wanamo** (taulu 15124).

Varsinais-Suomen alueellisia sukutapaamisia viriteltiin uudelleen Suomen Sukututkimusseuran Suku 2025 -tapahtumassa Turussa 15.–16.3.

Pääkaupunkiseudulla kokoontumisia vuosittain

Pääkaupunkiseudulla Helsingin seudun Mänttärät (nyk. Uudenmaan Mänttärät) kokoontuivat ensimmäisen kerran **Eero Mänttärin** (taulu 10787) kutsumana Es-poossa lokakuussa 1995.

Aleksis Kiven päivän tienoille vakiintuneet tapaamiset ovat jatkuneet katkeamattomina – joko isompina tilaisuuksina tai retkimuotoisesti lähes vuosittain.

Suvun päämiehenä vuosina 2012–2020 toimineen **Anssi Paasivirran** (taulu 10793) luotsaaman toimikunnan johdolla tapaamisia järjestettiin kongressikeskus Paasitornissa Helsingin työväentalolla vuoteen 2012 asti.

Nykyisin alueellista toimintaa Uudella- maalla vetää vantaalainen **Atte Helminen** (taulu 2319) apunaan toimikunta, jonka uusin jäsen on **Heli Kuisma** (taulu 7483) Keravalta.

Kuudes alue ottaa ensiaskeleet

Sukuyhdistyksen aluetoiminnan juhla- vuoden kunniaksi Etelä-Karjalan Mänttäräiden maakunnallisen sukutapaamisen

lähtölaukaus pidetään Lappeenrannassa toukokuun alussa.

– Toivottavasti mahdollisimman moni eteläkarjalainen Mänttärä lähtee liikkeelle, alueen yhteyshenkilönä toimiva valtuuskunnan varapuheenjohtaja **Terhi Ruotsalainen** (taulu 11484) sanoo.

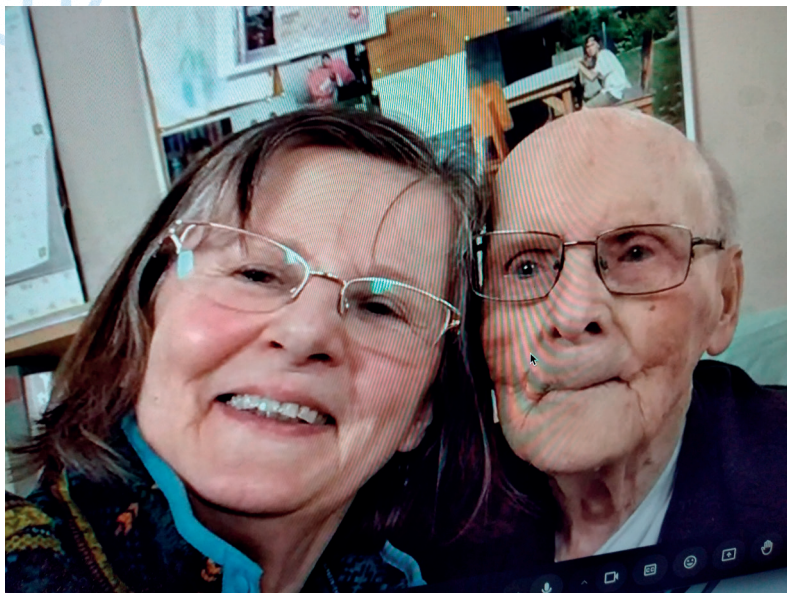
Etelä-Karjala on järjestyksessään sukuyhdistyksen kuudes paikallistoiminnan alue.

MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1934), teksti
NIINIPUUN KUVA-ARKISTO, kuvat

Alueelliset sukutapaamiset järjestetään Tampereella sunnuntaina 27.4., Lappeenrannassa keskiviikkona 7.5., Jyväskylässä lauantaina 10.5., Lahdessa torstaina 15.5. ja Helsingissä 8.9. Katso tarkemmat tiedot tapaamisista sivulta 34.

Iloisia pirkanmaalaisia. Pirkanmaan Mänttärät kokoontuivat Tampereen Kristinlinnassa keväällä 1997. Sukututkija Eero Laamasen (edessä) esittelemä sukutiedosto herätti suurta kiinnostusta. Kuva: Niinipuun lehtileike.

Tytär vierellä. Toiseksi vanhin tytär Linda Walker, 68, asuu samassa talossa isänsä Ension kanssa. – Olemme viimeiset parikymmentä vuotta halunneet kunniottaa suomalaisia perinteitä, Linda sanoo.

Suvun vanhin

Halu seikkailla vei maailmalle

Suomen sotaveteraani, kanadansuomalainen Ensio Leisti taisteli jatkosodassa Neuvostoliittoa vastaan.

Kanadansuomalainen **Ensio Leisti** (taulu 3410) on asunut maassa yhtäjaksoisesti 74 vuotta. Hän täytti 24. maaliskuuta 103 vuotta.

Leisti muutti perheineen Kanadaan, kun hän oli 29-vuotias vuonna 1951. Maansuuri-massa provinssissa, Ontariossa, asuva mies seuraa tarkasti maailmanmenoa.

– Tiedä, mihin tämä maailma kehittyy, kun Yhdysvaltojen puolella presidenttinä on nyt vähän ”hullu” mies, joka uhittelee siellä täällä ja haluaa valtaa itselleen, hän virnistää, kun puhe kääntyy **Donald Trumpiin**.

– Nyt on ihan toisenlainen komento päällä. Ja sotia käydään eri puolilla maailmaa, ja tuntuu siltä, että tapellaan ilman syytä. Joka puolella on epävarmuutta, Leisti jatkaa etäyhteydellä toteutetussa haastattelussa.

”Elimme Suomessa köyhissä oloissa”

Siirtolaisuus Kanadassa houkutteli paremman elämän toivossa.

– Elimme Suomessa köyhissä oloissa, ja asuminen maassa maksoi silloin paljon, hän kertoo sivistä muuton taustalla.

Yksi syy oli myös Venäjän läheisyys. Mies harkitsi myös muuttoa Australiaan tai Argentiinaan.

– Oli siinä vähän myös seikkailun tunnetta, kun pääsimme lähtemään kauemmas kotoa, hän sanoo pilke silmäkulmassa.

Leisti avioitui puolisonsa **Heli Palon** (1925–2006) kanssa heinäkuussa 1944.

– Jouduimme siirtämään häitä, kun miehen päässyt niihin sodan takia, hän muistelee.

Pariskunta sai Suomessa ensimmäisen lapsensa, joka oli 6-vuotias Kanadaan muuton aikaan.

Palveli Suomea talvisodassa lähettinä

Leisti palveli Suomea taisteluissa Neuvostoliittoa vastaan 19–22-vuotiaana korpuraalina jatkosodassa Aunuksesta Äänislinnaan (Petroskoi) ulottuvalla alueella Itä-Karjalassa.

– Olin yhteensä 3,5 vuotta sodassa, hän tuumaa ajasta, joka on hiipunut jo muistojen verhon taakse.

Hän olisi sotilaskoulutukseltaan lähetti, jonka tehtävänä oli toimittaa viestejä tuliasemien välillä taisteluiden aikana ja toimeksiantoja muulloin. Hänelle on myönnetty Tammenlehtä-tunnus.

Pitkä työura GE:n Kanadan yhtiössä

Kanada täytti seikkailunälkäisen miehen toiveen.

– Meille kävi aika hyvin, kun pääsimme Grandorin ja Montrealin kautta Hamiltoniin.

Ensimmäinen työpaikka löytyi GMC:n tehtaasta, jossa hän sorvasi metallityökaluja.

– Sen jälkeen työskentelin lyhyen aikaa

eräässä työkaluliikkeessä ja olin viikon ajan töissä myös Fordin liikkeessä.

Pisimmän työuransa, lähes 30 vuotta, Leisti teki vuosina 1954–1983 General Electricin Kanadan yksikössä, joka valmistaa kuluttaja- ja teollisuussähkötuotteita.

– Tein sähköpuolella erilaisia hommia ja viimeksi pääsin sähkömuuntajien tarkastajaksi, sähköteknikoksi Suomessa kouluttautunut mies kertoo.

Työajalta periytyy Leistin kollegoiltaan saama lempinimi Smiley, koska hän kertoi löytämistään ongelmista virnistellen.

”Olen hyvin tyytyväinen elämään”

Pariskunta muutti kaupallisen koulutuksen saaneen vaimon ostamaan ensimmäiseen omaan taloon Guelphin kaupungissa vuonna 1957. Taloon kuului myös iso puutarha, jossa riitti puuhaa.

– Siellä elimme yhdessä vaimon kuolemaan asti. Kun astuin puutarhassa omenan päälle ja jalkani kipeytyi pahasti, ajattelin, että nyt täytyy muuttaa muualle.

Leisti asuu nykyisin yhdessä toiseksi vanhimman tyttärensä kanssa samassa talossa.

– Olen hyvin tyytyväinen elämään. On tärkeää, että minulla on apua lähellä. Valtiokin auttaa, mutta ihmiset pistetään helposti jonnekin (hoitolaitokseen) ja unohdetaan sinne, hän sanoo.

Leistille ei ole Kanadassa asuessa tullut kaipausta takaisin synnyinmaahan.

– Eläminen täällä on melko samanlaista kuin Suomessa ilmastoltaan.

Sukugeeneissä pitkän iän salaisuus

Suomessa hän on käynyt viimeksi kesäkuussa 1993 yhdessä tyttärensä **Linda Walkerin** (taulu 3413) sekä tämän aviopuolison ja taaperoikäisten kaksostyttärien kanssa.

– Kaksoiset tapasivat tuolla hyvin erityisellä matkalla heidän isoisoäitinsä, Linda kertoo.

Leisti itse varttui Kymin Sutelassa Leistin kylässä perheessä, johon syntyi kymmenen lasta. Hän on perheen esikoinen.

– Veljeni kuoli Suomessa viime vuonna. Yksi siskoistani asuu Kanadassa.

Hän uskoo, että pitkän iän salaisuus on sukugeeneissä.

– Äitini sisko **Selma Villikka** (taulut 3408 ja 3428) oli 103-vuotias, kun hän kuoli, Leisti kertoo.

Pitkä ikä ei ole ollut ravinnosta kiinni, sillä hän myöntää syöneensä elämänsä aikana kaikkea – epäterveellistä ja terveellistä.

– Sota-aikana ruoasta oli tiukkaa. Suomessa armeijassa hernerokka oli lempiruokani. Täällä Kanadassa olen ollut kaikkiruokainen.

”Suomesta seuraan urheilu-uutisia”

Leistin arki kuluu edelleen porssi-, talous-

Musiikkimies johti kuoroja ja sävelsi

Kuva: Niinipuun kuva-arkisto
Samuli Sipilä 1937–2025

HELSINKI Director musices (dir. mus.), musiikin opettaja ja rehtori **Jorma Samuli Sipilä** (taulu 10775) nukkui pois 26.1.2025 Helsingissä 87 vuoden iässä. Hän oli syntynyt Karjalan Vuoksella 13.9.1937.

Keskikoulun jälkeen Sipilä jatkoi opintojaan Heinolan seminaarissa, josta valmistui kansakoulun opettajaksi erikoistuen kansalaiskoulun opettajaksi Joensuussa ja musiikinopettajaksi Sibelius-Akatemiassa.

Koulunjohtajana hän ehti toimia 38 vuotta, tehden elämäntyöstään Virolahdella 33 vuotta kansalaiskoulun opettajana, musiikinopettajana ja rehtorina. Sipilä opiskeli kuoromusiikkia Klemetti-opistossa ja sävellystä Sibelius-Akatemiassa sekä sai kuoromusiikkiopetusta Ahti Sonnisen (1914–1984) yksityisoppilaana.

Hän johti Virolahden Musiikkiyhdistyksen seka- ja mieskuoroa sekä erilaisia soitinkoonpanoja. Sipilä perusti vuonna 1978 Kaakon Kamarikuoron, jota johti 25 vuotta. Hän sävelsi opiskeluajastaan alkaen eläkevuosiin asti.

Samuli toimi pitkään Lions Clubeissa Virolahdella ja Haminassa, jossa hän liittyi LC Hamina/Bastioniin jo vuonna 1976. Hän toimi Kotkan Seudun Musiikkiopiston johtokunnassa, Sulasolin liittohallituksessa ja Sekakuoroliiton hallituksessa sekä oli Sulasolin Kymenlaakson piirin kunniapuheenjohtaja.

Sipilä oli myös Virolahden Osuuspankin johtokunnan ja Mänttärin Sukuyhdistyksen valtuuskunnan (1984–2012) jäsen. Sipilä nimettiin Mänttärin Sukuyhdistyksen kunniajäseneksi sukukokouksessa Myllykoskella 15.7.2012.

Viimeiset eläkevuodet kuluivat Helsingissä musiikkia kuunnellen ja Laulu-Miesten seniorikuorossa (Urisevat Ukot) laulellen.

LEENA MOROTTAJA

PEKKA, SEPPO JA OLLI SIPILÄ

Kirjoittajat ovat Samuli Sipilän isosisko ja pojat.

Opettaja toimi kunnallispolitiikassa

KUOPIO Kunnallisuuden neuvos **Matti Mänttärinen** (taulu 3917) kuoli 91-vuotiaana Kuopiossa 3.9.2024 pitkään sairastettuaan. Hän oli syntynyt Sippolassa

Kymenlaaksossa 20.3.1933.

Työuran hän teki opettajana jääden eläkkeelle Pohjois-Savon ammattikoulun äidinkielen lehtorina. Hänet valittiin Kuopion kaupunginvaltuustoon vuonna 1977. Kunnallispolitiikassa Mänttärinen teki harvinaisen pitkän uran ollen myös valtuuston puheenjohtajana sekä kaupungin hallituksessa. Hän päätti uransa Kuopion pitkäaikaisimpana valtuutettuna vuonna 2012.

Matti sai iloita kasvavasta perhepiiristä yhdessä **Pirkko**-vaimon kanssa. Lapsenlapsia syntyi 11 ja heille hän oli rakas uguli. Erityistä iloa tuotti tyttären perheen kesämökki oman mökin vieressä. Lapsenlapsenlapsiakin on kertynyt jo kahdeksan.

Matti Mänttärinen oli Mänttärin Sukuyhdistyksen perustajajäsenen ja kunnianpuheenjohtajan **Evert Mänttärin** (taulu 3912) perheen viimeinen jäsen.

RIKU MÄNTTÄRIN

Kirjoittaja on Matti Mänttärin poika

Yrittäjä seurasi äitinsä jalanjälkiä

HAMINA Yksityisyrittäjä **Pekka Mänttärinen** (taulu 2186) kuoli 65-vuotiaana Haminassa 9.3.2025. Hän oli syntynyt Vehkalahdella 29.10.1959.

Äitinsä, kaupapuutarhuri, liikkeenharjoittaja **Aune Mänttärin** (o.s. **Partanen**, 1936–2023, taulu 2185) jalanjäljissä Pekka luotsasi perheen hautaustoimistoa Haminassa.

Pekka oli aktiivinen Lions Club Hamina/Bastionin jäsen vuodesta 2012 alkaen toimien muun muassa sen toisena varapääsihteerinä. Hän oli myös Mänttärin Sukuyhdistyksen valtuuskunnan jäsen Haminan sukukokouksesta 2008 asti. Hän seurasi luottamustehtävässä äitiään, joka toimi valtuuskunnassa vuosina 1976–2008.

Pekka Mänttärillä on kolme lasta.

MARKO WAHLSTRÖM

ja työllisyysasioita seurattessa. Se on ollut hänen ajanvietteensä jo vuodesta 1970 asti.

– Suomen asioita en enää seuraa kovin paljon; aikaisemmin vähän enemmän.

Haastatteluhetki osui ajankohtaan, kun Suomi pelasi jääkiekon nelimaaottelussa Ruotsia, Kanadaa ja Yhdysvaltoja vastaan.

– Aina silloin tällöin tulee seurattua suomalaisten urheilu-uutisia. Itse en ole koskaan harrastanut urheilua, koska sille ei ole ollut aikaa työltä.

Leisti pyrki pitämään itsensä liikkeellä päivittäin. Hän käytti apuvälineinä sisä- ja ulkorolllaitteita. Aiemmin hän liikkui akukäyttöisellä kolmipyöräisellä menopelillä kaupungille.

– Käyn säännöllisesti ryhmässä, jossa saa jutella ja tavata muita ihmisiä. Siellä oppii myös englantia, joka ei ole vielä niin hyvä. Pärjään kyllä englannilla, hän virnistää.

Leisti käyttää puhuessaan sekä suomea että englantia.

– Suomalaisia lehtiä minulle ei tule muita kuin Niinipuu-lehti, hän mainitsee.

Autoa hän ei ole ajanut enää sen jälkeen, kun täytti 80 vuotta. Perheellä ehti olla niin englantilaisia, saksalaisia kuin amerikkalaisia käytettyjä autoja, joita hän huolsi ja korjasi itse.

– Silloin tuli ajettua paljon eri puolilla Kanadaa ja myös Yhdysvalloissa, jolloin ei ollut mitään vaikeuksia rajalla.

Leistin vaimo harrasti näyttelemistä.

– Silloin pääsin teatterin kulissien taakse maalaamaan ja tekemään lavasteita.

Kahvia ja pullaa joka päivä

Tytär Linda Walker kertoo, että perhe on halunnut viimeiset parikymmentä vuotta pitää kiinni suomalaisista perinteistä.

– Joka päivä meillä on pullaa ja juomme kahvia. Aina sunnuntai-iltaisin katsomme suomenkielisiä elokuvia striimattuna televisiosta. Isä kuuntelee myös suomalaista musiikkia.

Kesällä vietämme juhannusta kuten Suomessakin: teemme karjalanpiirakoita ja mustikkapiirakkaa sekä savulohta ja muita perinteisiä suomalaisia ruokia – ja nautimme jääkylmää vodkaa.

– Nostamme Suomen lipun salkoon ja kokoonnumme yhteen kansallisten merkkipäivien kunniaksi. Talossamme on myös sauna, Walker jatkaa.

Perhe juhlisti Ensio Leistin 103-vuotis syntymäpäivää maanantaina 24.3. leipomalla isälleen perinteisen Britakakun.

MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), teksti ja kuva

Mainetta ja kunniaa. – Urheilu ja liikunta ovat tuoneet Liikkalan kylälle runsaasti menestystä eri lajeissa niin Suomen kuin maailman huipulla, Hannu Vakkari kertoi.

Peliväline luonnosta. – Montturutkun pelivälineet löytyvät luonnosta tai syntyvät kierätysmateriaalista. Pelaajalla on eräänlainen maila, jonka materiaalina on paju, leppä, haapa tai vastaava, Teppo Ojala kertoi.

Urheilun juhlaa ja liikunnan riemua

Liikkalan kotiseutuiltapäivässä puhuttiin liikunnasta ennen ja nyt. Mäkikuntien kylässä on liikuttu tiettävästi 1800-luvun lopulta asti.

Jo perinteeksi muodostuneessa kaikille avoimessa kotiseutuiltapäivässä tutustuttiin tällä kertaa muutaman alustuksen avulla Liikkalan alueen liikuntaan ennen ja nyt.

Kylällä on urheiltu ja liikuttu monella tavalla, ja lajikirjokokin on ollut varsin laaja vuosien varrella.

Liikkalalaisia urheilulajeja ovat olleet muun muassa voimistelu, ampumaurheilu ja -hiihto, maastohiihto, lentopallo, pyöräily, soutu, suunnistus, yleisurheilu, moottoriurheilu ja raviurheilu.

– Tuhannen metrin juoksussa tavoiteltiin kolmen minuutin aikarajaa. Tähän kannusti Sippolan kunnassa syntynyt Piikin viesti, johon osallistui vuosien varrella moni liikkalalainen juoksija, Mänttärin Sukuyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja **Minna Mänttari** (taulu 10790) kertoi yhdestä paikallisesta kesälajista.

Liikkalassa järjestetään vuosittain myös Kymenlaakson vanhin lentopalloturnaus, Liikkala Volley.

– Alussa pelattiin aina sekasarja aamu-

päivällä ja loput ottelut iltapäivällä. Muut joukkueet ihmettelivät, miksi Liikkala pelaa niin nopeaa peliä, Mänttari jatkoi.

Kyläkyökkä ja potkukelkkakisa herätetty henkiin

Urheilun lisäksi myös kuntoliikunta on ollut vahva Liikkalassa. Kyläkyökkä herätettiin viime vuonna henkiin, kuten myös mäkikuntien potkukelkkakilpailu.

Monelle oudompi laji sen sijaan oli liikkalalainen kymmenottelu, joka aloitettiin helmikuussa ja jokaiselle kuukaudelle oli yksi laji.

– Lajeja olivat hiihto, potkukelkkailu, maastojuoksu, Liikkalan ympäripyöräily, Sepon motitus, uinti ja soutu, suunnistus, kävely, 1000 metrin juoksu ja ammunta, Mänttari kertoi.

Liikkalan VPK on myös ollut kylälaisten kuntokoulu ja liikuttaja vuosien ajan.

– Kesän huipentuma on aina palokuntajuhlisiin ja kalustekisaan osallistuminen Inkeroisissa. Harjoittelu on fyysistä ja vapaaehtoisena toimiminen vaatii hyvää kuntoa,

Mänttari kertoi.

Vapaapalokunta on osallistunut vuosittain myös seitsemän palokunnan (Myllykoski, Inkeroinen, Anjala, Liikkala, Kaipainen, Tampella ja suojelutoimi) välisiin onkikipailuihin.

– Perinne on jatkunut puoli vuosisataa ja Liikkalan VPK:n osalta perinne jatkuu edelleen. VPK osallistuu myös kansallisiin hiihtokilpailuihin ja järjestää suunnistuksia. Laskiaismäki on järjestetty vuosikymmenet, Mänttari jatkoi.

Urheilusukujen Liikkala

Liikkalan liikunta- ja urheiluhistoriaan kuulijat johdatteli kouvolaalainen **Hannu Vakkari** (taulu 1663).

Toimittaja, tietokirjailija **Antti O. Arposen** (1950–2015) mukaan Sippolan Kunto (SiKu) voidaan katsoa perustetun jo 1894 tai 1895, jolloin Viialan voimisteluseura perustettiin. SiKun toimialue kattoi ilmeisesti myös Liikkalan.

– Liikkalan Vauhti- ja Tahti-osastot perustettiin 1937. Tätä ennen toimi Sippolan

Veljien alaosasto Liikkalan Tarmo. Tahti toimii edelleen aktiivisesti, Vakkari kertoi.

– Ennen urheiluseuroja järjestettiin epävirallisia kilvoitteluja eri lajeissa. Myös suojeluskunta järjesti urheilutoimintaa, Vakkari jatkoi.

Liikkalalainen erikoisuus lienee urheilumenestyksen kasautuminen muutamaan sukuun ja perheeseen.

– Urheilusukuja ja -perheitä ovat Huovilat, Liikkaset, Perälät, Ukkolat ja Vakkarit, hän luetteli.

Urheilupaikkoja Liikkalan alueella olivat kylänraitit, vallit, Pyttylän pallokenttä, koulujen pihat ja salit, urheilukenttä 1950-luvulla, hyppymäet, hiihtoladut ja Lehtaanmäen valaistu latu, VPK:n ja työväentalot, talojen pihat ja tantereet sekä kiintorastit ja suunnistuskartat.

– Urheilukilpailuja ja -tapahtumia ovat olleet kansalliset hiihdot, piirinmestaruuskisat (myös mäkihypyssä), suunnistuskilpailut, Suijankosken Juoksu vuodesta 1973, piirikunnalliset ja seurojen väliset yleisurheilukisat, mäkikuntien, kylien ja seurojen väliset kilpailut tai viestit, pesäpallopelit (maakuntasarja ylin taso sekä latu- ja polkuretket, Vakkari jatkoi.

Montturutku syntyi Turkian koululla

Kahvihetken jälkeen kotiseutuiltapäivän päätti muuramelainen **Esa Ojala** (taulu 8014), joka tutustutti kuulijansa liikunnalliseen perinnepeleihin montturutkuun.

– Turkian kyläkoulun 1960-luvun välituntileikkien erikoisuus oli siellä syntynyt aivan omalaatuinen, eräänlainen pallohippapelit. Se on todennäköisesti kehittynyt kuoppapallonimisestä (rottupallo, kuopparosvo/-voro) pelistä, joka on levinnyt eri puolille Suomea, hän kertoi.

ME-tuloksen haltija. Keski-Suomen Ampujia edustanut Toivo Mänttärä (1904–1992) voitti pienoiskiväärin maailmanmestaruuden vuonna 1939 ME-tuloksella, joka on yhä lyömätön. Eeva Puustinen (vas.) näyttää Minna Mänttärille miehen kuvaa Suku kuvina -kirjasta.

Kuoppapallo on syntynyt todennäköisesti paimenten vapaa-ajan viihdyttämiseksi heidän itsensä keksimänä ja kehittämänä. Pelivälineiksi ovat kelvanneet maastosta löytyvät varusteet.

– Peli liikuttaa kaikkia eskarilaisista eläkeläisiin. Kaikki ovat samassa pelissä, eikä kukaan ei ole huono tai paras, vaan kaikki ovat hyviä. Montturutkua voi pelata pihalla, puistossa, kentällä tai liikuntasalissa, Ojala korosti pelin filosofiaa.

Turkian kyläkoulu lakkautettiin vuonna 1970 ja montturutku jäi tuolloin hieman unholaan, kunnes Esa Ojala ja jyvaskyläläinen **Teppo Grén** käynnistivät lajin elvytysprojektin elokuussa 2022.

– Peliä on tähän mennessä opetettu yli 5 000 nuorelle ja aikuiselle 14 paikkakunnallam Ojala kertoi.

Montturutkun maailmanennätys – 394 pelaajaa samassa pelissä – tehtiin Savonlinnan Heikinpohjan kentällä toukokuussa 2023. Lajin ensimmäiset MM-kisat järjestettiin Myllykoskella heinäkuussa 2023.

Puheenvuorojen lisäksi kotiseutuiltapäivän tilaisuudessa oli esillä liikuntavälineitä, valokuvia ja muuta rekvisiittaa vuosien varrelta. Päivän päätteeksi oli mahdollisuus myös kokeilla montturutkun pelaamista. Liikkalan VPK-talolla järjestettyyn tapahtumaan osallistui noin 50 henkilöä.

MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), teksti
ARTO MÄNTTÄRI (taulu 11496), kuvat

Liikkalan kotiseutuiltapäivä järjestetään kekkiteemalla Liikkalan VPK-talolla (Pien-Liikkalantie 408) sunnuntaina 2.11. kello 14 alkaen.

OIKAISU

Liikkalan puumerkit -kuva

Kuva: Vesa Vainio

 Ahola	 Hannula	 Huovila	 Hykkyrä
 Härmä	 Keskever	 Kujala	 Liikkanen
 Mänttärä	 Niemelä	 Pytty	 Seppälä
 Tani	 Turkia	 Ukko	 Vakkari

Kuusitoista merkkiä. Liikkalan talojen puumerkkejä vuonna 1776 Haminan konsistorin asiakirjan pohjalta.

Viime vuoden painetun Niinipuu-lehden puumerkkien historiasta kertovan ”Merkkejä puussa, raudassa ja paperilla” -jutun yhteydessä julkaistiin virheellinen kuva, vaikka kuvateksti kertoi Liikkalan 16:sta puumerkistä.

Virhe korjattiin viime vuoden painetun lehden näköislehteen, joka on luettavissa Niinipuun verkkosivulta. Myös verkkosivuilla julkaistussa jutun yhteydessä julkaisimme oikean kuvan.

Jutun **Eira Porvaria** (taulu 7796) koskevaan kappaleeseen oli pujahtanut kirjoitusvirhe: viimeisessä lauseessa ei ole kyse Erjasta, vaan Eirasta.

Pahoittelemme tapahtunutta.

NIINIPUUN TOIMITUS

650 nimeä ja suoraa puhetta

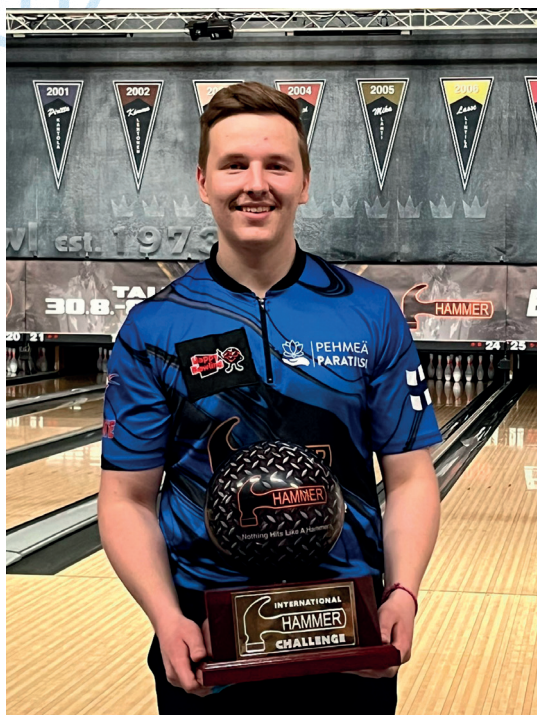
KOUVOLA Ei ihan arkipäiväinen tapahtuma, kun paikkakunnan pojasta julkaistaan kirja. Anjalalaisen ravintola Nostalgian sali oli täynnä, ja tuolit olivat vähissä, kun entisestä kansanedustajasta **Markku Pakkasesta** (taulu 2852) kertova kirja esiteltiin yleisölle helmikuun lopulla.

Toimittaja **Jari Korkki** haastatteli kirjan kirjoittanutta **Hannu Vakkaria** (taulu 1663) ja Markku Pakkasta leppoisaan tyyliin. Vakkari kuvasi kirjan tekemistä hauskaksi ja joltain osilta jopa helpoksi. Serkkuna hän tunsikin Markun ja tämän suvun vuosikymmenten ajalta.

Kirja ei ole sisällöltään paljastuskirja, mutta siitä ei myöskään ole sensuroitu mitään pois. Tekstissä esitetään kritiikkiä niin poliitikoille kuin toimittajille. Parisuhde-elämä on jätetty vähemmälle huomiolle puolisoitten toiveista.

Kirja sisältää poikkeuksellisen paljon nimiä; nimiluettelon mukaan mainintoja on peräti 650 henkilöstä. JARMO LEHTOMÄKI

”Pakkasen puolella – Markku Pakkasen erilainen elämä” -kirjan on kustantanut Reuna Publishing House Oy.

Kilpailut kehittävät eniten

**Keilailun lupaus Rami Mukkula
tähtää EM-kilpailuihin.**

Keilaradalla kasvanut. Jo 4-vuotiaana keilailu-uransa aloittanut Rami Mukkula valmistautuu parhaillaan ensimmäiseen aikuisten EM-kilpailuihinsa. Hän voitti International Hammer Challenge -osakilpailun viime syyskuussa.

Kouvolan Kuusankoskella asuva 22-vuotias **Rami Mukkula** (taulu 2798) valmistautuu ensimmäisiin aikuisten keilailun Euroopan-mestaruuskilpailuihinsa. Mukkula on jo kokenut kilpailija, jolla on takanaan lukuisia kisoja niin Suomessa kuin ulkomaillaakin. Neljävuotiaana ensimmäiset heittonsa tehnyt Mukkula panostaa enemmän kilpailuihin kuin harjoitteluun.

– Heitot ovat nyt sujuneet hyvin, joten harjoittelutunnit ovat jääneet vähemmälle ja kilpailut ovat lisääntyneet, hän kertoo.

Keilailukilpailuja on tarjolla niin paljon, että hyvän heittotutunman saa ylläpidettyä kisaamalla.

– Harjoittelun osuus on noin 30 prosenttia ja kilpailujen 70 prosenttia. Jos heitot eivät suju, sitten harjoitellaan enemmän.

Mukkula laskee, että järkevä ajomatkan päässä on 15 keilahallia, joissa kaikissa on aktiivista kilpailutoimintaa. Pelkästään Kouvolassa on kolme hallia, ja kilpailujen houkuttelevuutta lisäävät palkinnot sekä kisojen taso.

Tie keilailun pariin

Rami Mukkulan keilailu-ura alkoi jo neljävuotiaana, kun hänen isänsä vei hänet Kouvolan keilahalliin. Vaikka kummallakaan vanhemmalla ei ollut lajistausta, innostui Mukkula heti.

– Hallissa ei silloin ollut lapsille tarkoitettuja apuvälineitä, kuten ramppeja, niin alkuajoina piti palloa heittää kokonaan omin voimin kahdella kädellä.

Kahden käden heittotyyli onkin jäänyt pysyväksi, se tuo heittoon lisää vauhtia ja kierrettä. Alkuajoina häntä kehoitettiin heittämään yhdellä kädellä, mutta kävikin niin, että monet muut yhdellä kädellä heittävätkin ovat siirtyneet kahdenkäden heittoon.

Ensimmäiset keilapallot Mukkula sai 9-vuotiaana ja ensimmäiset kilpailunsa Mukkula heitti 11-vuotiaana.

Matka huipulle

Mukkula on edennyt keilailu-urallaan D-luokasta kilpasarjoihin, ja suurin kipinä syntyi, kun hän voitti ensimmäisen kilpailunsa ja sai nimensä Anjalankosken Sanomiin.

Tänä vuonna päätavoitteena ovat Tanskan Aalborgissa järjest-

ettävät EM-kisat. Aiemmin Mukkula on kilpaillut menestyksekkäästi nuorten sarjoissa, ja meriitteinä on jo useita mestaruuksia sekä voitto International Hammer Challenge -osakilpailusta viime vuoden syyskuussa.

Ratojen haasteet

Kilpailukeilaajille radoissa on suuria eroja, jotka vaikuttavat suoritukseen. Laminaattien kitka, kaltevuudet ja rataöljyn levitys tuovat omat haasteensa. Radalla öljyn määrä voi vaihdella pituussuunnassa ja öljyn määrä leveyssuunnassa.

Ennen kisaa kilpailijat saavat tiedon radan profiilista, näin kukin voi etsiä itselleen sopivan heittolinjan ja siihen soveltuvan, liikkeeltään oikeanlaisen keilapallon.

– Isoissa kisoissa on vaativammat olosuhteet, ja rataolosuhteet voivat herättää tunteita, Mukkula toteaa.

Tulevaisuuden suunnitelmat

Mukkula on kirjoittanut ylioppilaaksi Kouvolan lyseon lukiosta ja suorittaa parhaillaan siviilipalvelusta palvelukodissa kiinteistötehtävissä. Tulevaisuuden opiskelusuunnitelmat ovat vielä auki, mutta kiinnostavia aloja on useita.

Vaikka keilailusta olisi mahdollisuus tehdä ammattilaisura, kilpailu-eminen ammattilaisten rahakisoissa on pitkän tien päässä.

Kuten kaikessa kilpaurheilussa, vain pieni osa pääsee tekemään huipputiliä. Siksi Mukkula pitää tärkeänä opiskella itselleen ammatin.

Vapaa-aika ja fyysinen kunto

Vapaa-ajallaan Mukkula viettää aikaa kavereidensa kanssa, joista monet ovat keilailupiireistä tuttuja. Keilailu on vartalolle toispuoleinen laji, joten fyysisen kunnon ylläpito on tärkeää.

– Hyvä kunto auttaa keilailussa, sillä kisat kestävät useita tunteja, ja keilapallo painaa lähes seitsemän kiloa, hän kertoo.

Mukkula odottaa innolla tulevia haasteita ja aikoo jatkaa kehittymistään sekä keilaradoilla että muilla elämän osa-alueilla.

JARMO LEHTOMÄKI (taulu 11020), teksti
RAMI MUKKULAN KUVA-ARKISTO, kuva

Golf ei ole hätäisen ihmisen laji

Järjestyksessään 27. sukugolf pelattiin Mäntsälässä.

Peli kulkee. Jorkka Terkko (vas.), Kirsti Ahlroos, Jorma Mänttari ja Tarja Solaranta pysähtyivät hetkeksi antamaan tilanneraporttia kilpailun kulusta.

Kouvolalainen **Hannu Vakkari** (taulu 1663) sai sukulaisiltaan 40-vuotislahjaksi ensimmäisen golfbäginsä, joka sytytti kipinän lajiin.

– Sen jälkeen olen pelannut joka vuosi, vaikkakin se on ollut satunnaista. Vähimmillään kierroksia on tullut pari kesän aikana, hän kertoi ennen golfkierroksen alkua.
– Kehitystä ei ole tapahtunut viimeiseen 25 vuoteen, Vakkari naurahti.
Täysin kylmiltään hän ei startannut sukugolf-kilpailuun, sillä takana oli muutama golfkierros kesäkauden aikana.

“Odotan edelleen elämäni kierrosta”

Vakkari kuvaili golfia “pirulliseksi” lajiksi.
– Joskus tuntuu, että ensimmäiset yhdeksän reikää menee ihan hyvin ja toiset yhdeksän reikää tuntuu katastrofalta. Odotan edelleen elämäni kierrosta.
Hän myönsi, että jos pelaa vähän, hyvän pelikierroksen tuntu ei pysy päällä.
– Kaksi–kolme väylää saattaa mennä

kivasti, mutta sen jälkeen tulee hasardeja. Eikä tämä ole hätäisen ihmisen laji, Liikalan kylän Vakkarin talon hätähoukuihin lukeutuva mies hymähti.

Kosteassa syysässä 11 pelaajaa

Viime vuoden kilpailu käytiin alun kosteassa syysässä Hirvihaaran Golfin kentällä Mäntsälässä.
Kilpailun loppupuolella myös aurinko näyttyi. Kilpailuun osallistui tällä kertaa vain 11 golfaria.
Pistebogey-kilpailuna käydyn kilpailun voitti kuntakantaan kahdeksan vuoden tauon jälkeen palannut **Timo Ukkola** (taulu 9099), joka edustaa kuusankoskelaista Koski Golfia (KG). Toiseksi sijoittui Hirvihaara Golf Mäntsälä ry:tä (HiGM) edustava **Kirsti Ahlroos** (taulu 13612) ja toiseksi löi Lahden Golfia (LG) edustava **Kari Knuuttila** (taulu 4060).

MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), teksti ja kuva

Mänttari golf, Hirvihaara 14.9.2024

Tulokset:

Pistebogey 1. Timo Ukkola (KosG) 35 p., 2. Kirsti Ahlroos (HiGM) 34 p. 3. Kari Knuuttila (LG) 31 p.

Lähimmäs lippua: Timo Ukkola 16,43 m.

Pisin avaus: Kari Knuuttila

Paras lyöntipelitulos: Kari Knuuttila, 86 lyöntiä

Muut osallistujat: Aki Huovila (KkG), Kimmo Palmu (KyG), Jari Huovila (GPi), Jorkka Terkko (KGV), Jorma Mänttari (MeG), Petri Huovi (LaG), Tarja Solaranta (KanG) ja Hannu Vakkari (KosG)

28. sukugolf-kilpailu järjestetään litti Golfissa lauantaina 30.8.2025

Frisbeegolf-kisa heitettiin sadekelissä

Frisbeegolfseura Ankkapurha Disc Golf Clubin jo kolmannen kerran järjestämän Mänttari Open -frisbeegolfkilpailun yksilökilpailuihin osallistui viime heinäkuisen lauantain aamupäivän aikana 50 kilpailijaa ja iltapäivän parikilpailuissa heitti 20 henkilöä.

Kilpailu käytiin osittain sadesäässä, joka aiheutti oman lisähaasteensa niin järjestelyille kuin kilpailijoille.

– Plussaa tuli tällä kertaa enemmän kuin tarpeeksi. Kisa on kiinni niin päivästä kuin omasta fiiliksestä, elämänsä toiseen fribakilpailuunsa osallistunut näyttelijä **Jyrki Mänttari** (taulu 7547) kertoi palkintojenjaon alla.

Viime vuoden kilpailussa par 5 -väylällä 10 käytiin ”Mänttari Open goes Niinipuu” -erikoiskilpailu lehden 30-vuotisjuhlavuoden kunniaksi. Niinipuu-lehti halusi olla osaltaan siivittämässä frisbeekiekkoja pitkään liitoon ja kohti tulevaisuutta.

Aamupäivän pisimmästä heitosta vastasi Niko Hyvönen, jonka heitto kantoi 128 metriä. Hän sai Niinipuu-lehden erikoispalkintona **Sirkka Mänttärin** (taulu 11480) tekemän Lehdykkä-lasityön kuvastaen lehden ja frisbeekiekon lentoa.

MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), teksti ja kuva

Palkintopotretti. Yksilölajien palkitut asettuivat yhteiskuvaan.

**Parturi
Tarja Puhakka**

045 269 7889

3492

T:mi Pihatimpuri

Laukkoski
www.pihatimpuri.fi

14495

Koulutettu hieroja Jari Lampinen

KUNTO-MEKKA

Pallokentäntie 4, 45700 Kuusankoski
P. 050 5680404

8006

Maansiirtotöitä kaivurikuormaimella
Urakoitsija

HANNU HARJU

Okansuora 19 46900 Inkeroinen
0400 854 489

6234

Meiltä kaikki kuljetukset 1 - 20 hengelle

Porvarin Taksikuljetus
0400 610 640

7796

2842

KIVELÄN MERIKALA

Kyminsuuntie 187, 48600 Kotka
puh. 05 260 6773

9200

Turvetuotannon, metsäalan ja
maanrakennusalan palvelut.
Hakemyynti

PJ TURVE

Petri Jussila
Palosentie 382 A, 46710 SIPPOLA
0400 550 917

2915

KONEURAKOINTI

J. LEHTOMÄKI

040 779 4549

11020

Kengitys- ja ohjastajapalvelut

T:mi Kari Venäläinen

040 5839 536

2849

HAKAHUOLTO Oy

Puomikuja 5 49400 Hamina

05 344 8500

32

**KOIVISTON
autokoulu**

Sibeliuskatu 24 HAMINA
0400 554 104

info@koivistonautokoulu.fi

www.koivistonautokoulu.fi

3201

**RADALLA
RESORT**

Majoitus - ravintola - kokous- ja
juhlapalvelut litin Urajärven rannalla

www.radallaresort.fi

Uimarantie 1, 47400 Kausala

6409

HITSAUSTARVIKKEET
MIG.TIG.PLASMA.LASER.

LADEK WELDING

P. 0207 300 300 www.ladek.fi

e-mail: ladek@ladek.fi

4089

Tres Hombres Consulting Group Oy
trescon.fi

14495

- laatu- ja johtamisjärjestelmät
- tuoteturvallisuus ja CE-merkintä
- vastuullinen liiketoiminta

Parturi-Kampaamo

ADELE

Kouvola

7980

TOIKAN KULJETUS

Hamina

11927

**RAKENNUSLIKE
KALEVI SUNTIO OY**

MÄKELÄNKANKAANTIE 1, 49490 NEUVOTON
www.suntiorakentaa.fi

11488

keittiö-, wc-, pesuhuone-, sauna- ym. remontit
RAKENNUS JA SANEERAUS

S.LEHTOMÄKI

46750 Liikkala p. 0500 936 020
www.slehtomaki.fi

11020 VTT:n vedeneristyssertifikaatti

**TEPPOSEN
KUKKA**

JA HAUTAUSTOIMISTO

Sibeliuskatu 25, Hamina, puh. 05 344 4460

KEVÄT
JOKA PÄIVÄ
9-18 9/11-15

11953

Vihanneksia

J & A MÄKELÄ

Ilvesvuorenkatu 11, 01900 Nurmijärvi
Puh. 09 825 0401

12610

pipeline

Jalmary Mänttari

Puh. 040 1697 447

2186

Rakentaja, kunnostaja, korjaaja, kaikkea mitä tarvitset sähköstä ammattitaidolla.

SIPPOLAN SÄHKÖ JA KONE
46710 SIPPOLA
veli.lonka@sippolansahkojakone.fi
P. 040 588 6106

643

Tikankatu 3 Karhula
puh. 05 340 0360
www.sportpiste.fi

9182

HN THE HIERONTAPALVELU HANNA NUKALA

2849

LEISTIN LEIPOMO
Vanha Sutelantie 47, Kotka
puh. 05 2601 040
Leivonnaiset tuoreina leipomosta
ma-pe 6-17, la 6-12

7391

**KONEURAKOINTI
T. ANTTILA**
0400 771 320

25

KONERAUTA TAAVETTI
Kauppakatu 20
53500 Taavetti
Puh. 05 417 1131

1850

**LAVARAKENNE
RAUTAHEIMO KY**
Metsäkylä

1765
4670

VEDINMESTARIT

2431

Muutot ja kuljetukset
JYRKI PAKKANEN
Kouvola 040 716 0603
www.jyrkipakkanen.fi
Myös pianot, flyygeliit, kassakaapit
ja muuttolaatikkovuokraus

11674

Teollisuuskatu 2, Hamina
0400 154 487 (Timo), 0400 999 369 (Kaisa)
haminantaimijapuutarha@hotmail.com

12425

Metson tila
Hieronta Majoitus Juhlat Kokoukset
Terhi 040 758 2025
Hovintie 15, Metsäkylä
www.metsonmajoitus.fi

15748

**KYMEN
VUOKRAHALLIT**
Toni Mänttari
040 776 4691

4851

**KYMEN
BETONILEIKKAUS**
Somerotie 5, KOUVOLA
05 3753 660, 0400 653 038
Tiili- ja betonirakenteiden timantti-
poraukset, sahaukset ja purkutyt.

1247

Jalon Mylly Oy
Liikkalantie 820, Liikkala
Puh. 0400 559 491 www.jalonmylly.fi
Vehnä-, ruis- ja ohrajuhoit,
ryynit ja hiutaleet
Soita ja kysy lisää.

4844

**Kuntohoitaja
Anne Vakkari**
Juholanmäentie 23, 46800 Myllykoski
Puh. 045 678 1263

1665

kattopellit seinäpellit ikkuna- ym. pellit
vesikourut tikkaat lumiesteet kävelysillat
KYMEN PELTIRAKENNE
Mäyrämäenpolku 2 MYLLYKOSKI
puh. 05 3635 341
kymenpeltirakenne@gmail.com
www.kymenpeltirakenne.fi

280

Ravintola PORTINPIELI
Mirja Koivu
Hamina
05 374 7878

12871

Merilkon
010 439 6800
040 5003 444
Informaatiopalveluja
www.merilkon.fi

5283

MYLLYKOSKEN LASI KY
Jämsperintie 1 Myllykoski
P. 05 3636 071 F. 05 325 4819
IKKUNA-, ERISTYS-, JAKUVIOLASIT, PEILIT, TURVAURAT
AUTOJEN JATRAKTOREIDEN LASIT, ASENNUSPALVELU
TAIDE- JA ASKARTELUTARVIKKEET, KEHYSTYSTYT
www.myllykoskenlasi.fi

8394

**Kuljetusliike
KARI POLVELA**
Eerolansuorantie 119
33680 Tampere
03 3600 940 0400 635 358

7041

VARATTU

Tienlanaukset Lumenauraukset
JORMA AULIN
17500 Padasjoki
0400 354 608

2149

**RAKENNUSLIKE
Ismo Liikkanen Ky**
Rakentaminen ja kuljetuspalvelut
Liikkasentie 38 49660 Pyhältö
Puh. 0400 358 738, 05 3551 176
Fax. 05 3551 156

11898

**KYMEN
VUOKRAHALLIT**
Toni Mänttari
040 776 4691

4851

JUVEKIM
ANTI-KVARIAATTI ARWO PAPERI
Avoimna ti-ke-to 12.-18.00.
OSTAAMYY KIRJOJA JA KERÄILYTAVARA.
LÄNTINEN PITKÄKATU 26, TURKU
P. 0400 527 382 www.juvekim.fi

15934

**METSÄKYLÄN
AUTOMETALLI**
Raine Eerola P. 0400 657 617
Mesänummentie 251, 49540 Metsäkylä
www.metsakylanautometalli.syhi.fi

3717

HAMINA TRAILER
Teollisuuskatu 20
49400 Hamina
05 3448 480

12095

KOUVOLAN HAMMASASEMA Oy

Erikoishammasteknikko **SATU OKSANEN**

Kauppakeskus Hansa, Keskikatu 4, Kouvola, käynti ulkokautta Keskikadulta
Kenraalintie 4, Myllykoski

Ajanvaraus:

www.kouvolanhammasasema.fi

10440

JAANAN OMPELIMO JA ASUSTE KY

Tavattavissa ti-pe klo 10-17 tai puh. 0400 656248 (ma työpäivä ompelimossa).

JAANAN LAHJAT -puoti

Fredrikinkatu 2, Hamina, avoinna ti-pe klo 10-17 ja sopimuksen mukaan.

www.jaananompelimo.fi

Facebook: Jaanan Lahjat & Jaanan Ompelimo/Jaanan Lahjat

7844

Palveleva kultasepäniike Kouvolan keskustassa

KORUNDI

Keskikatu 10, Kouvola
Puh. 050 477 4422
kultajahoepaja.fi

9798

NETTIPUOTI VILLANELLA

www.villanella.fi

www.facebook.com/asustekauppa.villanella/

asustepuoti.villanella@pp.inet.fi

2791

KONETYÖ S. HALONEN

Traktorikaivuutyt, sade- ja salaojatyöt, piha- ja puutarhatyöt, Kurottajapalvelut
Kiinteistöjen konetyöt

Soitellaan

0400 151 590

328

Anjalankosken
JUHLA- & HAUTAUSPALVELU OY

Sairaalanakaari 3 A, 46860 Keltakangas
Puhelin 0400 354 477

www.anjalankoskenhautauspalvelu.fi

10269

**makuja avoimesta
puuhiiligrillistä**

**Opintie 6
Lappeenranta**

050 4620 247 info@ravintolaesmira.fi

11484

LVI-alan ykkönen
HAMINAN VESIJOHDTOLIIKE
PENTTILÄ

Teollisuuskatu 26, HAMINA
P. 05 3448 840

13923

Paikalliselta toimittajalta

- ◆ **Hiekoitusseipä** Myös astioiden täyttöpalvelu
- ◆ **Kalliomurskeet ja -seipä**
- ◆ **Kuljetus- ja kuormaustalvelut**
- ◆ **Nosturiauto- ja nostokorityöt**

J. TOIKKA

4451

Tilaukset ja tiedustelut 05 363 4415, 0400 251 007

jarmotoikka.fi

TAKSI Klemola

Hamina
0400 553 555

456

Eräliike RIISTAMAA

Tapiontie 2, 45160 Kouvola
P. 05 375 0288. Ma-pe 10-17
Oravannahkatori 1, 02120 Espoo
P. 09 4110 1290 Ma-pe 11-18
www.riistamaa.fi

680

LOUNASKAHVILA

PULLAPISTE

Torikeskus, Jyväskylä

014 613 511

12783

HALLITUSKADUN HAMMASLÄÄKÄRIASEMA

Hammaslääkäri Ilkka Anttila

**Implantti- ja nukutushoidot, proteesit,
perushammashoidot, zoom-valkaisu**

Hallituskatu 13-15 A, 45100 Kouvola
www.halham.fi puh 05 375 4790

3422

**AITO puukoulu ja -päiväkodit, jota aina
voidaan siirtää sinne missä lapsia on.**

AITO

6409

KULJETUKSIA
vuodesta 1948 alkaen

ARPOSALO

Kytöahonkuja 9, 46800 Myllykoski
Puh/fax 05 3656 045
040 512 1590 /Vesa Arposalo

4091

Kaipuuta eiliseen. – Yhteiskunnastamme on hävinnyt välittömyys, jonka mielelläni ottaisin takaisin, sippolainen Marianne Alatalo (oik.) pohtii museovierailulla Liikkalan kotiseutumuseossa. Vierellä Leena Ukkola.

Vanhan ajan tunnelmaa aistimassa

Kotiseutumuseo Sukumuseolla on vierailut nykyisen kävijätilastohistorian aikana yhteensä 1 570 henkilöä.

Mänttärin Sukuyhdistyksen ylläpitämällä kotiseutumuseo Sukumuseolla vieraili viime vuonna lähes 80 kävijää, joka on samaa tasoa kuin vuonna 2022. Viime heinäkuisen sukujuhlaviikonlopun aikana museolla kävi 40 henkilöä, joista kauimmaisat Norjasta.

Vuosi 2023 oli museon nykyisen kävijätilastohistorian (1987–2024) kolmanneksi paras. Museolla on vierailut tämän mittaushistorian aikana yhteensä 1 570 henkilöä.

Sippolainen **Marianne Alatalo** (taulu 3799) polkaisi pyörälään sukumuseolle kansainvälisenä museopäivänä 18. toukokuuta matkallaan Myllykosken Pallon (MyPa) kotiotteluun.

– Olen käynyt museolla aikaisemmin. Museovierailut kuuluvat lähes joka kesä ohjelmaani, hän kertoi Suomen Kotiseutuliiton 75-vuotisjuhlavuoden kunniaksi tarjottujen kotiseutukahvien lomassa.

Hänelle suku merkitsee ennen kaikkea läheisyyttä.

– Kun tuntee kuuluvansa johonkin yhteisöön, on minusta tärkeää ja se, että tietää omien juurien olevan jossakin. Lapsuuden sukujuhlissa muistan nähneeni myös **Evert Mänttärin** (taulu 3912).

Sukuyhdistyksen perustajajäsen ja kunniapuheenjohtaja oli tulisieluinen suku- ja kotiseutuihminen, jonka kädenjälki näkyi myös sukumuseon perustamisessa 60 vuotta sitten. Sen kunniaksi museon vanhan aitan seinällä on muistoreliefi Evert Mänttärin kasvokuvasta.

– Toivon, että museotyö saisi jatkua tulevaisuudessakin. Erityisesti Marian ja Matin kamarissa on mukava käydä, sillä siellä on aistittavissa vanhan ajan tunnelmaa, hän jatkoi.

“Kyläilykulttuuri muuttunut yhteiskunnassamme”

Kamarihuoneen lisäksi museolla pääsee tutustumaan puusepän verstaaseen, jonka yhteydessä on paikallisen kyläsuutarin työpiste. Museon vanhassa aitassa on esillä talonpoikaistilan kotitarve-esineistöä sekä maanviljelyn, metsänhoidon ja kalastuksen työvälineitä.

– Elämä siihen aikaan oli pienissä ympyröissä. Nykyään ihmiset eivät enää vieraile toisten luona, niin kuin omassa lapsuudessani 1960-luvulla. Silloin tultiin kylään ilmoittamatta ja kysymättä

mitään. Sukulaiset saattoivat kysyä, että oletteko kahden viikon kuluttua kotona, jos tulemme käymään, hän pohtii vuosikymmenten aikana tapahtunutta muutosta yhteiskunnassa.

– Todennäköisesti korona-aika muutti käyttäytymistämme, kun kaikki olivat silloin omissa ympyröissään. Nyt opetellaan aikaa koronan jälkeen.

Lapsuusmuistot tulivat mieleen

Myllykoskella asuvat **Sirkku** ja **Esko Jokiranta** (taulu 7811) poikkesivat museolle ensimmäistä kertaa.

– Mitä vanhemmaksi tulee, sitä enemmän sukuyhteys on alkanut merkitä entistä enemmän. Nuoruudessa ei niinkään, Sirkku sanoo kaulassaan Mänttärin suvun kultainen riipus.

Museon aittarakennuksessa eniten muistoja herätti vanha ter-vapönttö, jota nuuhkaisemalla voi yhä tuntee tervan tuoksun.

Heinäharavasta tuli lapsuus mieleen. Myös kirnu vei ajatukset lapsuuteeni. Pellavaloukkukin on tuttu esine, Sirkku Jokiranta jatkaa.

MARKO WAHLSTRÖM (taulu 1943), teksti ja kuva

Sukumuseo on avoinna tänä vuonna seuraavien tapahtumien aikaan: kansainvälinen museopäivä sunnuntaina 18.5. kello 10–17, Avoimet kylät -tapahtuma lauantaina 14.6. kello 10–17, kesäseurat sunnuntaina 20.7. kello 13–15 ja museon joulunäyttely 1.–20.12. kello 10–18. Lisäksi ovet ovat avoinna heinäkuussa sunnuntaisin (6.7., 13.7., 20.7. ja 27.7.) kello 12–18.

Muina aikoina omatoimista vierailua varten kävijälle annetaan tarvittaessa numerokoodi, jolla avaimen saa avainpiilosta. Yhteydenotot: Ari Lehtomäki + 358 400 975 042.

Sukumuseon verkkomuseo löytyy osoitteesta emuseo.fi.

FAKTA

Sukumuseon kävijätilasto, top 5

1. 2000: 188 kävijää
2. 1998: 160 kävijää
3. 2023: 118 kävijää
4. 2002: 117 kävijää
5. 1999: 100 kävijää

Lähde: Sukumuseon vieraskirja

Huolenaiheita ja ilon pilkahduksia

Maapallon asema tulevaisuudessa huolestuttaa. Jotkut eivät vain ymmärrä sitä, että planeettamme kärsii meidän ihmisten kulutuksen ansiosta. Sen takia aina kaupoissa kannattaa harkita näitä asioita: löydätkö samankaltaisia tuotteita kirpputoreilta, tarvitsetko sitä oikeasti ja aiotko käyttää sitä yhtä paljon kuin se on tehdessä kuluttanut luontoa.

Minua huolestuttaa itseni ja seuraavien sukupolvien puolesta, minne tämä maailma on mennytkään; sademetsiä tuhotaan, puita kaadetaan, rakennetaan uusia tehtaita, kulutetaan luonnonvaroja maailman turhimpiin asioihin.

Myös Venäjän hyökkäys huolettuu. Miksi he sotivat valtion kanssa, joka on kuulunut heille kauan aikaa sitten. Paljon ukrainalaisia siviilejä kuolee ja haavoittuu, ja Venäjän asevarastokin on ottanut isoa osumaa. Hetki sitten **Donald Trump** valittiin Amerikan Yhdysvaltain presidentiksi, ja on hullua ajatella, että amerikkalaiset valitsivat presidenttikseen rikollisen miehen ennemmin kuin fiksun ja järkevän naisen. Mutta sen totean, että maapallo tarvitsee ison parannuksen nopeasti.

Elämässäni iloa tuottaa harrastukseni, cheerleading. Siinä nostetaan ihmisiä ja tehdään akrobatiaa. Ja jos joku miettii, niin kyllä cheerleading on urheilua! Sitten minulle tuovat iloa myös ystävät ja perhe. Rakastan kesää, laskettelua, kävelemistä, uimista, matkailua ja paljon kaikkea muuta.

Toivon, että ihmiset oppisivat suojelemaan maapalloa, rauhaa ja tasa-arvoisuutta, tutustuisivat uusiin asioihin sekä keksisivät uusia parannuskeinoja ja lääkkeitä tuntemattomille sairauksille. Toivottavasti myös nälänhätää saataisiin pienennettyä, jotta kaikki maailman lapset olisivat turvassa. Toivon kaikille jaksamista ja ihania päiviä.

Suku, perhe ja ystävät ovat olleet minulle aina tärkeitä. He auttavat minua ja voin luottaa heihin sekä kertoa heille mitä vain. Olen onnekas, että minulla on iso suku.

Olen ollut aina tosi kiinnostunut omista sukujuuristani ja siitä, mitä minun esi-isäni ovat tehneet ja minkälaista heidän elämänsä on ollut. On tosi kiinnostavaa mennä sukutapaamiin, koska minun mielestäni on tärkeää nähdä minkälaisille ihmisille on sukua sekä tutustua ja jutella heidän kanssaan.

NUPPU SEDERGREN (taulu 15513)

Kirjoittaja on 12-vuotias koululainen, joka asuu Helsingissä.

Nuppu Sedergrén

Olen onnekas,
että minulla on
iso suku.

Yllättävä kohtaaminen Pirkanmaalla

Kuva: Marko Wahlström

Kirjapaketti mukaan. Pirkanmaan Mänttäreiden yhteyshenkilö Päivi Lampinen ojensi Inka Pohjolaiselle (vas.) ja Merja Kivirinnalle heidän ostamansa sukukirjan kotiin viemisiksi.

TAMPERE Pirkanmaan alueella jo vuodesta 1982 järjestetty Sampolan sukututkimuspäivä kokosi yhteen historiasta ja sukututkimuksesta kiinnostuneita viime helmikuun ensimmäisenä lauantaina.

Perinteiseen tapaan myös Mänttärin Sukuyhdistys ja Niinipuu-lehti olivat paikalla yhteisosastollaan.

Tamperelaiset äiti ja tytär poikkesivat sattumalta paikalle osallistuttuaan Sampolan kirjastossa

järjestettyyn tapahtumaan.

– Ajattelimme poiketa ennen kotiinlähtöä Sampolan kierrätyspisteellä, mutta yllätykseksemme huomasimme, että nyt samalla paikalla on Mänttärin sukua, äiti **Merja Kiviranta** (taulu 11971) kertoi.

Osastolla heidän käsiinsä tarttui Mänttärin kaksiosainen sukukirja, joka julkaistiin vuonna 2001.

– Löysimme kirjasta nykyisen aviopuolisoni nimen. Kirjan ilmestyessä emme olleet tuolloin vielä naimisissa. Hän oli silloin opiskelija ja nyt yli nelikymppinen insinööri.

Heidän tyttärensä **Inka Pohjolaisen**, 12, (taulu 11971) nimeä kirjassa ei kuitenkaan ole.

– Olen syntynyt Tampereella vuonna 2012, tytär kertoi.

Suku on Inkalle tärkeä asia, sillä hän viettää paljon aikaa lähisukulaisten kanssa.

– Sellaista mukavaa yhdessäoloa tädin ja sedän sekä yli kymmenen vuotta vanhempien serkkujen kanssa.

"Tärkeintä on juurevuuden tunne"

Mänttärin sukuun avioliiton kautta tullut Merja Kiviranta on itse kotoisin Savosta pienestä kylästä, jossa joka toinen talo on täynnä isän puoleisia sukulaisia.

– Olen saanut kokea juurevuuden tunteen, kun tiedän, että siellä isoäidin isoisä on elänyt ja maata kuoputtanut.

Kivirannan äidin puoleinen suku on Kokemäeltä, jossa tila on ollut samalla suvulla niin kauan kuin kirkonkirjoja on ollut.

– Äitini nimi on **Kaisa**, joka on ollut suvun voimanaisten etunimi. On ollut hauska lukea, kuinka monta Kaisaa suvusta löytyy.

Viime marraskuun alussa Pirkanmaan Mänttärin järjestivät pienellä joukolla näyttelyvierailun Museokeskus Vapriikin "Uniajan Australia: seitsemän sisaren tarinat" -näyttelyyn. MARKO WAHLSTRÖM

Varsinais-Suomen Mänttärin messuilla

TURKU Varsinais-Suomen Mänttäreiden aluetoimintaa heräteltiin henkiin valtakunnallisilla Suku 2025 -sukututkimuspäivillä Turun Ammattikorkeakoulun Kupittaan kampuksella maaliskuun puolivälissä.

Jo 47. kerran pidetyn tapahtuman järjestivät Suomen Sukututkimusseura ja Turun Seudun Sukututkijat ry, joka vietti samalla 50-vuotisjuhlaansa.

Kaikille avoimen ja maksuttoman tapahtuman ohjelmassa oli yleisöluentoja teemalla "Raastuvassa tavataan! Mitä lähteet kertovat tavallisen kansan elämästä kaupungissa?".

Messutapahtumassa paikalla oli 25 näyttelleasettajaa. Mänttärin Sukuyhdistys ja Niinipuu-lehti olivat mukana tapahtumassa omalla osastolla.

– Suunnitteilla on, että aloittaisimme paikallistapaamiset uudelleen, messuosastolla päivystänyt paimiolainen **Timo Häkkinen** (taulu 6727) kertoi. MARKO WAHLSTRÖM

MÄNTTÄRIN SUKUYHDISTYS ry

www.niinipuu.fi

Postiosoite: Sippolantie 717 B, 46710 Sippola
manttari@niinipuu.fi

Jäsen- ja osoiterekisteriasiat: +358 400 552 235/
Marko Wahlström

Pankkitili: FI18 5200 0650 0017 50

Y-tunnus: 1568124-0

HALLITUS

Puheenjohtaja: Minna Mänttari,
Sippolantie 717 B, 46710 Sippola,
+ 358 50 302 9220,

minna.manttari@niinipuu.fi

Varapuheenjohtaja: Sami Porkka,
Saverontie 390 b as 1, 45460 Savero,
+ 358 400 558 597, sami.porkka@niinipuu.fi

Sihteeri: Maija Vanhala, maija.vanhala@niinipuu.fi

Taloudenhoitaja: Sari Riivari
Valkjärventie 112, 49540 Metsäkylä
+358 40 848 3169, sari.riivari@niinipuu.fi

Nuorisotoiminta: Eetu Pesu
Facebook: @eetupes, eetu.pesu@niinipuu.fi

Projektitehtävät: Ari-Pekka Puhakka,
Rautakorventie 63, 46800 Myllykoski,
+ 358 400 430 068, ari-pekka.puhakka@niinipuu.fi

VALTUUSKUNTA 2024 - 2028

Puheenjohtaja:
Olli Sipilä (taulu 10775),
Suunnittelijankatu 4 B 41, 00880 Helsinki
+ 358 40 543 1480, olli.sipila@niinipuu.fi
Varapuheenjohtaja: Terhi Ruotsalainen
(taulu 11484), Lappeenranta
+ 358 40 777 1768, terhi.ruotsalainen@niinipuu.fi

Jäsenet

Daniel Borshagovski, Järfälla (taulu 4386)
Mia Berlin, Helsinki (2957)
Atte Helminen, Vantaa (2319)
Simo Kantele, Helsinki (6936)
Amanda Kaukiainen, Kouvola (4021)
Annariitta Kottonen, Kauniainen (13 259)
Päivi Lampinen, Tampere (7508)
Lauri Lehtomäki, Hamina (11022)
Arto Mänttari, Kouvola (11496)
Anne-Riitta Mänttari, Jyväskylä (3926)
Esa Mänttari, Espoo (10790)
Marja-Riitta Mänttari, Kotka (2948)
Markku Mänttari, Hämeenlinna (7531)
Roy Mänttari, Kotka (3916)
Tuomas Mänttari, Helsinki (3978)
Markku Pakkanen, Kouvola (2852)
Pekka Päivärinte, Lahti (1139)
Anna-Leena Riitaoja, Espoo (10794)
Sari Riivari, Hamina (8087)
Kari-Matti Sahala, Pornainen (14495)
Elina Seppänen, Kouvola (7765)
Jyrki Venäläinen, Hamina (2847)
Iina Wahlström, Loimaa/Porvoo (1943)

Pirkanmaan Mänttärät 27.4.

Pirkanmaan alueen Mänttäräiden sukutapaaminen järjestetään Tredussa (Sammonkatu 45, Tampere) sunnuntaina 27.4. Tilaisuus alkaa kahvitarjoilulla kello 14, jonka jälkeen on luvassa ohjelmaa. Kahvin ja teen tarjoaa MokkaMestari Oy. Tiedustelut: Päivi Lampinen, 040 717 6570 tai pirkanmaa.manttari@niinipuu.fi.

Valtuuskunnan kokous 3.5.

Valtuuskunnan kokous pidetään ravintola Bonnevillessä (Salpausselänkatu 27, Kouvola) lauantaina 3.5. kello 13–15. Kokous pidetään läsnäolien, mutta kokoukseen voi osallistua myös etänä. Ennen kokousta ohjelmassa on buffet-lounas kello 12 alkaen. Kello 12.30 alkaen Kari-Matti Sahala kertoo mittavasta Mänttäläiden kylän suku- ja historiatutkimuksesta.

Etelä-Karjalan Mänttärät 7.5.

Etelä-Karjalan Mänttäräiden aluetoimintaa käynnistellään Lappeenrannan Urheilutalon (Pohjolankatu 29) luentosali Oksmanissa keskiviikkona 7.5. kello 18–20. Tilaisuus on vapaamuotoinen ja tarkoitettu kaikille Etelä-Karjalassa asuville Mänttäreille. Tiedustelut: yhteyshenkilö Terhi Ruotsalainen, terhi.ruotsalainen@niinipuu.fi tai 040 777 1768.

Keski-Suomen Mänttärät 10.5.

Keski-Suomen alueen Mänttäreiden sukutapaaminen ravintola Vakiopaineessa (Kauppakatu 6, Jyväskylä) lauantaina 10.5. kello 13–15. Lähin pysäköintitalo P-Cygnæus (Vapaudenkatu 35). Tapaamisessa on mukana sukuyhdistyksen edustaja ja myynnissä on sukutuotteita. Tarjolla on kahvia, teetä, mehua ja voileipiä. Tarjoilu- ja muiden kulujen peittämiseksi 10 euron maksu aikuisilta. Myös arpajaiset. Käteismaksu tai MobilePay. Ilmoittautumiset (ja tieto mahdollisesta erikoisruokavaliosta) maanantaihin 5.5. mennessä sähköpostitse osoitteella keskisuomi.manttari@niinipuu.fi tai tekstiviestinä numeroon 040 586 5760.

Hämeen Mänttärät 15.5.

Kanta- ja Päijät-Hämeen alueen Mänttäräiden sukutapaaminen Fellmannian Akvaariosalissa (Kirkkokatu 27, 1, kerros) Lahdessa torstaina 15.5. kello 18 alkaen. Arkkitehti Satu Päivärinne kertoo Lahden kaupungintalon vaiheista. Lisäksi kuullaan sukuseuran toiminnasta. Kahvitarjoilu. Ilmoittautuminen torstaihin 8.5. mennessä: Pirjo Pohto puhelimitse numerolla 0400 453 794 tai Jorma Mänttärä puhelimitse numerolla 040 576 4150. Ilmoittautua voi myös osoitteella hame.manttari@niinipuu.fi.

Kotiseutumuseo avoinna sunnuntaina 18.5.

Sukuyhdistyksen ylläpitämässä Sukumuseossa (Asemankulma 9, Liikkala) pidetään ovet avoinna kansainvälisen museopäivän kunniaksi sunnuntaina 18.5. kello 10–17. Kaikille avoin, vapaa pääsy.

Kotiseutumuseo avoinna 14.6.

Sukuyhdistyksen ylläpitämässä Sukumuseossa (Asemankulma 9, Liikkala) pidetään ovet avoinna valtakunnallisen Avoimet kylät -tapahtuman kunniaksi lauantaina 14.6. kello 10–17. Kaikille avoin, vapaa pääsy.

Mänttäräiden Sukuyhdistys ry pidättää oikeudet ohjelmamuutoksiin. Päivitetyt tapahtumatiedot löytyvät Mänttäräiden Sukuyhdistyksen verkkosivulta www.niinipuu.fi.

Kesäseurat Sukumuseolla 20.7.

Perinteiset kesäseurat kotiseutumuseo Sukumuseon pihapiirissä (Asemankulma 9) Kouvolan Liikkalan Mänttäräinmäellä sunnuntaina 20.7. kello 13–15. Anjalankosken seurakunnan pappi pitää hartauden. Tilaisuuden musiikista vastaa Mänttäräiden sukuun kuuluva lapinjärveläinen laulaja-muusikko, kulttuurituottaja Henna Nieminen (taulu 7995). Tilaisuudessa on kahvitarjoilu ja kotiseutumuseon museon ovat avoinna. Vapaa pääsy, vapaaehtoinen kahvimaksu.

Sukugolfkisa litissä 30.8.

Jo 28. sukugolf-kilpailu järjestetään litin Golfissa (litintie 684) litissä lauantaina 30.8. Lähdöt kello 11 alkaen. Pelimuotona pistebogey ja erikoiskilpailut. Kilpailumaksut: 47 euroa, 21 euroa/juniorit (21-vuotiaat ja nuoremmat) ja 10 euroa litin pelioikeuden haltijat. Ilmoittautumiset ensisijaisesti sähköpostitse osoitteella sukugolf@niinipuu.fi viimeistään sunnuntaina 23.8. Ilmoittautua voi myös Aki Huovilalle puhelimitse numerolla 050 530 5171 tai Petri Huoville puhelimitse numerolla 040 593 4044.

Uudenmaan Mänttärät 8.9.

Uudenmaan alueen Mänttäreiden sukutapaaminen järjestetään Helsingin Aikuisopiston (Runeberginkatu 22–24, parkkipaikkoja sisäpihalla) juhlasalissa maanantaina 8.9. kello 18 alkaen. Sukutapaamisen erikoisvieraina ovat hyvinkääläiset identtiset kaksoiset Anne ja Maarit Seljavaara-Pyrhönen (taulu 2337 ja 2338). Musiikista vastaa johtava kanttori Satu Ranta (taulu 8185) Nurmijärveltä. Suvun päämies Olli Sipilä tuo sukuyhdistyksen tervehdyksen. Kahvitarjoilu ja tuotemyyntiä. Lisätietoja: Atte Helminen, puh. 040 553 8879 tai uusimaa.manttari@niinipuu.fi

Niinipuu-lehden lukijamatka 17.–19.10.

Niinipuu-lehden 30-vuotislukijamatka teemalla ”Tuomas Abrahaminpojan jalanjäljillä” 17.–19.10. Katso tarkempi matkaohjelma sivulta 35. Vastuullinen matkanjärjestäjä Matka-Agentit. Lisätietoja: Marko Wahlström, puh. + 358 400 552 235.

Tukholman Mänttärät 18.10.

Tukholman alueen Mänttäreiden sukutapaaminen lauantaina 18.10. Tapaamme aluksi Vanhassa kaupungissa osoitteessa Själagårdsgatan 19 noin kello 11.30. Släktmöten för Stockholms-området Mänttärä lördagen den 18.10. Vi träffas till en början i Gamla stan på Själagårdsgatan 19 ca kl. 11.30.

Helsingin Kirjamesut 23.–26.10.

Helsingin Kirjamesut Messukeskuksessa (Messuaukio 1) torstaina 23.10. kello 10–20, perjantaina 24.10. kello 10–20, lauantaina 25.10. kello 10–20 ja sunnuntaina 26.10. kello 10–18. Perinteiseen tapaan messuilla on mukana myös kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti, jonka jäsen myös Niinipuu-lehti on.

Kotiseutuiltapäivä Liikkalassa 2.11.

Kotiseutuiltapäivä Liikkalan VPK-talolla (Pien-Liikkalantie 408) sunnuntaina 2.11. kello 14 alkaen. Teemana kekri eli köyri, eli suomalainen sadonkorjuujuhla,

Kotiseutumuseon joulu 1.–20.12.

Sukumuseo (Asemankulma 9, Liikkala) valmistautuu jouluun sekä esittelee entisajan joulunviettoon kuuluvia tapoja osana Avoimet joulukylät -tapahtumaa. Museo on avoinna päivittäin kello 10–18. Kaikille avoin, vapaa pääsy.

Sukututkimuspäivä Tampereella 31.1.2026

Sukututkimuspäivä Sampolessa (Sammonkatu 2) lauantaina 31.1.2026 kello 10–16. Tampereen Seudun Sukututkimusseura järjestää.

Niinipuu-lehden 30-vuotislukijamatka Tukholmaan

Niinipuu-lehden lukijamatka on Mänttärin Sukuyhdistys ry:n ryhmämatka Tukholmaan, jonne matkustetaan Mänttärin suvun kantaisä Tuomas Abrahaminpojan jalanjäljillä. Tuomas oli elinaikanaan valtiopäivämies, joka edusti maamme talonpoikia Ruotsin säätyvaltiopäivillä. **Tervetuloa mukaan – Välkommen med!** T. Marko Wahlström, toimitussihteeri

Matka-ajankohta ja hinta:

17.-19.10.2025 (pe-su)

A4T Seaside Standard TV-hytissä (ikkunahytti):

hytissä 2 matkustajaa: 270 €/hlö

hytissä 3 matkustajaa: 245 €/hlö

hytissä 4 matkustajaa: 230 €/hlö

hytissä 1 matkustaja: 335 €/hlö, yksinmatkustavan on varattava hytti yhden käyttöön

HUOM! Jos mukana lapsi ja nuori 0–17 v., hinnat ja varaukset vain Matka-Agenttien asiakaspalvelusta.

Hintaan sisältyy:

* Helsinki–Tukholma–Helsinki-risteily

A4T-hytissä

* 2 x meriaamiainen

* 2 x Buffet-illallinen juomineen

* Ryhmän tervetuloilaisuus alkumaljoineen

* Polttoaine- ja EU-ilmastomaksu

(ETSpäästökauppa)

* Niinipuu-lehden edustaja mukana matkalla

Lisämaksusta:

* Liityntäkuljetukset kotimaassa, johon sisältyy meno–paluukuljetus Tukholman satamasta keskustaan.

* Kuljetus Tukholman satamasta keskustaan meno–paluu 14 €, jos ei kotimaan liityntäkuljetusta varattu.

Matkaohjelma (sitoumuksetta, muutokset mahdollisia):

Laiva-aikataulu (Viking Line m/s Gabriella):

Helsinki–Tukholma klo 17.15–10.00

Tukholma–Helsinki klo 16.30–10.10

1. päivä Tervetuloa risteilylle

Laivaannousukorttien jako/lähtöselvitys

Helsingissä, Viking Linen Katajanokan

terminaalissa. Jos kotimaan

liityntäkuljetus ostettu, bussinkuljettaja

jakaa bussissa laivaannousukortit. Laiva

lähtee klo 17.15. Kokooneminen Living

Roomiin, kansi 8, klo 17.30 tervetulo-

laisuuteen, alkumaljat. The Buffet -päivällinen

ruokajuomineen klo 18.30, kansi 8. Loppuilta

seurustelua ja merimatkaista nauttimista.

2. päivä Päivä Tukholmassa

Alkaen klo 8 (Suomen aikaa)

meriaamiainen Buffet-ravintolassa, kansi

8. Klo 10 saapuminen Tukholmaan

Stadsgårdenin satamaan.

Syksyisestä Tukholmasta voi nauttia joko omatoimisesti kaupunkia kierellen

tai osallistumalla yhteiseen tapaamiseen ruotsinsuomalaisten Mänttärin kanssa.

Tapaaminen järjestetään keskeisellä paikalla Tukholmassa noin kello 11.30 alkaen. Tarkempaa tietoa lähetetään viimeistään noin 2 viikkoa ennen lähtöä.

Klo 16.30 m/s Gabriella lähtee

Tukholmasta Stadsgårdenin satamasta.

Klo 16.30 The Buffet -päivällinen ruokajuomineen

Buffet-ravintolassa,

kansi 8. Loppuilta seurustelua ja merimatkaista

nauttimista.

3. päivä Saapuminen Helsinkiin

Alkaen klo 7 (Ruotsin aikaa) meriaamiainen The Buffet, kansi 8

Klo 10.10 saapuminen Helsinkiin, Katajanokan terminaaliin.

Varaukset: Matka-Agentit, puh. 09

2510 2080 tai www.matka-agentit.fi.

Kysy samalla kotimaan liityntäkuljetuksia satamaan.

**Matka
agentit**

. Z401

Lähetäjä: Niinipuu-lehti, Näse-Jutten
katu 5 B 2, 06100 Porvoo

VOITKO SINÄ LUOVUTAA?

Voit luovuttaa verta, jos olet 18–70-vuotias, painat vähintään 50 kg eikä sinulla ole terveydellistä estettä luovutukselle. Uusi luovuttaja voi olla korkeintaan 59-vuotias. Hemoglobiiniisi mitataan ennen luovutusta ja sen on oltava naisilla 125–175g/l ja miehillä 135–195g/l. Ota mukaasi viranomaisen myöntämä, kuvallinen henkilötodistus.

Testaa ennen tuloasi, voitko luovuttaa verta juuri nyt:
www.sovinkoluovuttajaksi.fi

tai kysy lisää maksuttomasta infopuhelimesta **0800 0 5801** (ark. klo 8–17)

NÄIN TOIMII MÄNTTÄRIN VERIRYHMÄ

Kerää omalla paikkakunnalla pieni ryhmä ja lähde luovuttamaan verta yhdessä. Voit käydä myös yksin

Luovutuspaikan voit tarkistaa paikkakuntasi lehdestä tai osoitteesta www.veripalvelu.fi

Kerro verenluovutuspaikan ilmoittautumisessa, että kuulut/kuulutte VeriRyhmään ja yhteisönne nimi (Mänttärin Sukuyhdistys)

Facebook: Mänttärin VeriRyhmä

KIITOS, ETÄ AUTATTE.

www.veripalvelu.fi

820159

Haasta kaverit mukaan auttamaan!
#VeriRyhmä #Isokäsielämälle

facebook.com/veripalvelu

[X.com/SPRVeripalvelu](https://x.com/SPRVeripalvelu)

instagram.com/veripalvelut

Punainen Risti
Veripalvelu

Tukimaksun voi maksaa
TÄLLÄ PANKKISIIRROLLA
tai VERKKOPANKIN kautta

Muistathan ilmoittaa kotoa pois muuttaneen lapsesi uuden osoitteen Mänttärin Sukuyhdistykselle. Os-
oitemuutoksen voi tehdä verkkosivulta
www.niinipuu.fi löytyvän sähköisen lomakkeen
avulla tai lähettää sähköpostia osoitteella:
osoitemuutos@niinipuu.fi. Osoitteenmuutokset voi
ilmoittaa myös puhelimitse numeroon
+ 358 400 552 235.

Saajan
tilinumero
Mottagarens
kontonummer

OKOYFIHH

F118 5200 0650 0017 50

Saaja
Mottagare

Mänttärin Sukuyhdistys ry.
Sippolantie 717 B
46710 SIPPOLA

TILISIIRTO GÄFFERING

Maksajan
nimi ja
osoite
Betälarens
namn och
adress

Viihtenro
Ref.nr

5610

Eräpäivä
Förfallodag

30.6.2025

Euro

15,00

Tiliä
nr

Från konto nr

QR

Niinipuu 2025, tukimaksu, 15 e
Pienkeräys RA/2025/196, voimassa
1.4.-30.6.2025

www.panworld.net

Tilisiirtoilomakegeneraattori

37

NIINIPUU | 2025

Haluatko lukea jatkossakin Niinipuuta?

Tämä Mänttärin Sukuyhdistyksen julkaisema ja kustantama Niinipuu-lehti postitetaan kaikille yhdistyksen jäsen- ja osoi- terekisterissä oleville.

This Niinipuu-magazine, published by the Mänttärin Family As- sociation, is mailed to everyone in the association's membership and address register.

Sukuyhdistys toivoo, että kerrot, mikäli **ET** enää halua sinulle postitettavan paperista lehteä, vaan luet lehtesi mieluummin sähköisesti.

The family association hopes that you will let us know, if you NO longer want to receive a paper magazine, but would rather read your magazine electronically.

Lähetä sähköpostia osoitteella toimitus@niinipuu.fi tai soita, tekstaa & whatsappaa numeroon 0400 552 235. Digilukijoille lähetämme linkin lehden näköislehteen.

Näköislehti verkossa: niinipuu.fi/lehti/nakoislehdet/.

Osoitemuutokset: niinipuu.fi/lehti/osoitteenmuutos/ tai osoitemuutos@niinipuu.fi.

Yhdistyksen ulkopuolisten lehtitilaukset: niinipuu.fi/lehti/tilaus/

Pysythän mukana! Näin yhteisön side säilyy tulevaisuudessakin.

Tämän lehden tukimaksun voi maksaa VERKKOPANKIN kautta tai KÄÄNTÖPUOLELTA löytyvällä pankkisiirrolla.

Pienkeräyslupa RA/2025/196 on voimassa 1.4.–30.6.2025 Manner-Suomen alueella (ei Ahvenanmaalla ja ulkomailla).

